...ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

'43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 70 (11056) | 1966 оной мартын 25, пятница | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАХА ЦЕНТРАЛЬНА ҺУНГУУЛИИН КОМИССИДА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛНЭ

СССР-эй Верховно Соведые һунгаха Централъна һунгуулиин комиссида кандидадууд дэбжүүлэгдэһээр.

Центральна һунгуулиин комиссида Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник А. А. Епишевые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал Арми, авиаци болон флодто туһалха бүхэсоюзна һайн дуранай бүлгэмэй ЦК-гай президиум оруулаа. Энэ дурадхал нэгэн дуугаар баталан абтаһан байна.

Центральна һунгуулиин комиссида Армениин профсоюзуудай республиканска соведһээ Армениин Совпрофой түрүүлэгшэ С. В. Аракелян дэбжүүлэгдээ.

Таджикистанай ЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. Бобосадыкова Таджикистанай Залуушуулай ленинскэ коммунис союзһаа дэбжүүлэгдэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Центральна һунгуулиин комиссида Литвагай ССР-эй Шяуляйска районой «Пирмин» гэжэ колхозой колхознигуудһаа энэ колхозой түрүүлэгшэ С. С. Исникас дэбжүүлэгдээ.

(ТАСС).

ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН ХООЛ ЭМХИДХЭЛГЫН ХОЙНОҺОО ҺУЛАРШАГҮЙ ХИНАЛТА ТОГТООХО

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМЭЙ ТОГТООЛ

Промышленна предприятинуудта эмнэлгэ-һэргылэлгын эдеэ хоолые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые тодорхойлһон тогтоол ВЦСПС-эй президиум баталан абаа. Диетическэ столовонуудые болон отделенинүүдые олон болгохо, тэдэнние шухала түхеэрэлгэнүүдээр хангаха тухай асуудал министерствэнүүд болон зургаануудтай хамта хаража үзэхыень профсоюзуудай Центральна Комитедүүдтэ даалгагдаа. Эмнэлгэ-һэргылэлгын эдеэ хоолой шанар һайжаруулха бүхы эрхэ байдал бии болгогдохо ёһотой.

Профсоюзуудай Соведүүд болон комитедүүд хадаа мүнөө хүсэндөө байһан гуримууд болон заабаринуудай ёһоор түлөөһэгүй өмнэлгэ-һэргылэлгын эдеэ хоол, һү болон витамин абаха ёһотой хүнүүдэй списогүүдэй предприяти бүхэндэ зүбөөр зохёолгуулха, һанамжалан дурадхагдаһан рационой ёһоор элеэ хоол бэлэдхэлгын хойноһоо хиналта эмхидхэхэ уялгатай.

Предприятинуудта эмнэлгэ-һэргылэлгын эдеэ хоол саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, союзна республиканууудай худалдаа наймаанай министерствэнүүдэй тэрэшэлэн СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын, союзна республикануудай элүүрые хамгаалгын министерствэнүүдэй абахань шухала гэжэ ВЦСПС-эй президиум мэдэрээ.

(ТАСС).

Нэрэ хүндын хэрэг

Хараалһан түсэбөө бэелүүлхэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ ёһотой алдар солын, нэрэ хүндын хэрэг юм. Иимэ һайн һайхан хэрэгүүдээрээ эрхим дээдэ ульгэр жэшээ харуулжа байһан түрүүшүүл тухай—коллективүүд, замай турашад, ажалай баатарнууд тухай омог баяртайгаар үгүүлэн шоглонгүй байхаар бэшэ. Эдэ түрүүшүүл КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, абаһан уялгаяа үнэхөөрөө нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ, съездээ орондоо, түрэл Коммунис партидаа ажалай бэлэгүүдые барижа байна.

Республикын аймагуудай хоорондо, колхоз, совхозуудай хоорондо, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хэн түрүүлжэ ябааб гээд хаража үзэхэдэ, нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Хориин аймагай ажалшад яаха аргагүй илажа гарабад (КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Б.-Н. Аюров, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Рыбдылов, үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр А. Рандин). Аймагай ажалшад 1966 оной түрүүшын кварталай гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха түсэбөө мартын 19-дэ сүм дүүргээд, КПСС-эй XXIII с'ездын нээгдэтэр түсэбһөө үлүүлэн үшөө 800 гаран центнер һү, 5800 центнер мяха, 150 мянган үндэгэ съездээ орондоо бэлэглэхээр уялга абаад, урматай дорюунаар ажаллажа байнад. Гүрэнэйнгөө түсэб-захилые амжалтатайгаар дүүргэхэһээ гадна, хориинхид малаа муу бэшээр үбэлжэлүүлжэ, абаһан малнуудаа гарза хоролгогүйгөөр түлжүүлжэ, адууһа малайнгаа толгойе олошоруулжа байнхай. Жэшээлхэдэ, мартын 20-ной байдалаар тэндэ 64780 гаран хурьгад абтаад, үхэл гарзагүй тэрүүгээ ондо оруулагдажа байна.

Хориин аймагай хүдөө ажахынхидай амжалтын «нюуса» тухай тодорхойлгыгаар тогтомоор. Үнгэрэгшэ намар, үбэлжэлгын үрда тээшэ, тэдэнэр бэрхэтэйхэн байдалтай байһан юм. Малаа бэлшээхэшье газаргүй гэхээр, бүхы бэлшээринь зунай халуун наранда түлэжэ, шарлажа сайршанхай, шэмхэхэшье ногоон үгы шахуу. Ажахы бүхэндэ малай тэжээл ехэ дутамаг. Талха тарияншье, үбһэ ногооншье ургаагүй. Удаань саһан ехээр оронхой. Хэзээ хэзээнэйхиһээ шэмэрүүн хүйтэн үбэл.

Иимэ эрхэ байдалдашье тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые шадамар харюулжа дабажа, абаһан уялгаяа хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын тулада шударгы солбоноор ажаллаха, үүсхэл оролдолго гаргаха, ажахы бүхэнэй өөһэдынь дотоодын эрхэ нүхэсэл, арга боломжонуудые ашаглан хэрэглэхэ, бүтээжэ байһан хэрэгэйнгээ, хэжэ байһан ажалайнгаа түлөө хүн бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала байгаа. КПСС-эй Хориин райком, ажахынуудай эхин партийна организацинууд түбхын түрүүндэ малшадай дунда тон ехэ хүдэлмэри ябуулаа, тэдэнэй үдэр бүхэнэй зорилгые гүнзэгыгөөр ойлгуулжа. Хонишод, һаалишад, тугалшад, үхэршэд ажалдаа ехэ харюусалгатайгаар хандажа, тэжээлэй килограмм бүхэнние малдаа шэмэгүйгөөр буйлуулжа, саг соохонь эдюулхэ, уһалха, малаа шадаал дулаахананаар, хуурайгаар байлгаха, хорёо хашаагаа дулаалха, бүрхэлхэ, хуурайлха гэжэ оролдоо. Ажахы бүхэндэ бүдүүн тэжээл бэлиэнэ аргаар шанаржуулха түхеэрэлгэ бэлдэгдэнхэй. Тиигээд малшадай дунда социалис мүрысөөн ёһотойгоор эмхидхэгдээд, үрэ дүнгүүдынь ходо элирүүлэгдэжэ, түрүүшүүл урмашуулагдажа, хойшоогошодто бодото туһа хүргэгдэжэ байгаа. Иигэжэ Хориин аймагай малшад үбэлэй эгээл шэмэрүүн хүйтэнние, үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе сагые муу бэшээр гаталба. Зүгөөр үбэлжэлгэ дүүрэбэ гэжэ мүнөөнһөө һанаха болоо һаа буруу. Баһа хабарай тарилха саг ерэжэ байна. Энэ сагые тэрэшэлэн шадамараар дабажа гараха хэрэгтэй. Теэд оролдосотой һайнаар ажаллаад, даалһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандаад байбал, дабагдашагүй бэрхэшээл гэжэ үгы ха юм даа.

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд иигэжэ совет хүн бүхэнние баясуулна. Иигэжэ совет хүнэй патриотизмын гайхамшагта дүлэн хаа хаанагүй һүртэйгөөр бадаржа, бадарһаар, эжэлхэ... Республикын колхоз, совхозуудай хоорондо социалис мүрысөө үүсхэһэн Борьёогой совхозой хүдэлмэришэд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб, һү худалдаха кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ.

Социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байһан һаалишад, хонишод, тахайшад, шубуушад болон механизаторнуудые тоолохо болоо һаа, барагдашагүй юм. Жэшээлхэдэ, республикын бүхы һаалишадай дунда социалис мүрысөөнэй дүлэ бадараһан Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Надежда Тадвашкина XXIII съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа дүүргээд, гүрэндөө уялгаһаа үлүүлэн һү тушаахаар ажаллажа байнхай. Тэрэшэлэн 100 эхэ хонин бүриһөө зуу-зуу гаран хурьгад абаад, нэгэшье толгой үхүүлэнгүй түлжүүлжэ байһан хонишодой тоо саг үргэлжэ олошоржо байна.

Тиигэбэшье баһа мүрысөөндэ гээгдэжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэгүй, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй заримашуулай бии байһыень тэмдэглэмээр. Жэшээнь, Баргажанай аймаг нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Ойрын үдэрнүүдтэ эрид хубилалта хээгүй һаа, түсэбөөшье дүүргэнгүй байхаар аюул тохёолдожо магад. Тэрэшэлэн Яруунын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Хяагтын, Бэшүүрэй, Сэлэнгын аймагууд һүөөр нилээд хожомдожо ябана. Энэ талаар илангаяа Мухар-Шэбэрэй аймагай олохон ажахынууд ехэ муу байдалтай. Тэндэ «Родина», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ һү худалдаха кварталайнгаа түсэбүүдые түрүүшынхинь 46,1 процент, хоёрдохинь—оройдоо 68,1 процент дүүргэнхэй. Эдэ колхозууд нёдондо энэ үеынхиһөө һураггүй бага һү худалдаһан байна. Тиихэдэ «Забайкалец» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб миил 68,2 процент дүүргээд байна. Абаһан уялгадаа иимэ харюусалгагүйгөөр хандаха тээшэ тон талаархагүй, эпхэбтэр хэрэг.

Аймаг бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн, коллектив бүхэн, арадай ажахын али бүхы һалбаринуудта ажаллажа байһан совет хүн абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, нээгдэхээе байгааша КПСС-эй XXIII съездтэ ажалай бэлэг бариха зорилготой.

Хабарые һайнаар угтахань

ХОРИ. Баянгол нютагта Үдын совхозой гурбадахи отделениин нэгэ отара байрладаг. Эндэ хэд ажалланаб? Ахалагша хонишон Бато-Мүнхэ Цыденов, хонишод Ц. Базарсадуева, Е. Ринчинова гэгшэд хүдэлнэ. Энэ отарада абтаһан хурьгадые Ханда Дагданова, Софья Фахрутдинова гэгшэд хаража байдаг.

Мүнөө бригадынхид малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ, 588 эхэ хонинһоо 540 хурьга абаад байна. Олон хонин үшөө түлэхэ. «100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаха» гэһэн уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэбди» гэжэ эндэхид хөөрэлдэнэ.

Отарын хонид һайнаар харууһалагдадаг. Тобир тарган. Хурьгадынь өөдэргэн. Эхэнүүдынь һайнаар байлгагдадаг дээрэһээ абтаһан түлынь гарзада ороногүй.

В. ОРЛОВ.

ХҮСЭЛ ЗОРИЛГОНЬ ЕХЭ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ олон хурьга абахаар шиидэһэн Ара-Хэрээтын «Дружба» колхозой табадахи отделениин хонишод ехэ амжалта түйлана. Мүнөө эндэ 2250 түл гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 90 хурьган абтаа. Энэ отделениин түрүү хонишон Д. А. Поповой даадаг отарада 535 эхэ хонинһоо 480 хурьга абаад, түлжүүлэгдэжэ байнхай. Мүн ахалагша хонишон К. И. Сизых тэрэшын отарада 445 хурьгад түлжүүлэгдэнэ.

Отделениин хонишод партиингаа XXIII съездын эхилтэр үшөө хэдэн зуугаад хурьга абаха хүсэлтэй.

И. ТКАЧЕВ.

ҮШӨӨ 400 ЦЕНТНЕР

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). «Знамя Ленича» колхозой һаалишад мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һү һаалгаар 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые мартын 16-да дүүргэһэн байгаа. 1700 центнер һү гүрэндэ худалдаа юм.

Түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, эндэхид март һара дүүрэтэр үшөө 400 центнер һү гүрэндөө тушаахын хойноһоо тэмсэжэ байна. Колхоз дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Дээдэ-Һутайн түрүү һаалишад Марина Сучкова, Наталья Сластина, Валентина Мальцева, Галтайн фермын һаалишад Тамара Фунуся, Жаргал Батуев, Борис Бадмаев гэгшэд эрхимлэнэ.

В. ШИРДАРМАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Л. И. ДУБРОВСКАЯЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын органуудта олон удаан жэлдэ, һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Буряадай үрэ жэмэстэ модоной туршалгын станциин үрэ жэмэстэ болон гоёолтын модонуудай таһагые даагша нүхэр **Дубровская** Лидия Ивановнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной мартын 22.

ШЭНЭ ГУРИМААР

Баргажанай партийна XXII съездын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлһээ ажал хүдэлмэреэ ажахын тоосоондо оруулхаар шиидхэбэ. Колхозой правлени, партийна организациин баталан абаһан тогтоолой ёһоор хэгдэһэн хүдэлмэриие экономическа талаарнь шалгажа байха түсэхай бүлэг байгуулагдаа. 21 хүнһөө бүридэһэн энэ бүлэгтэ колхозой мэргэжэлтэд, бригадирнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл оруулагданхай.

Колхозой правлени һара бүри заседани үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ фермэ, бригадануудта ажахын тоосоной ямараар нэбтэрүүлэгдэжэ байһан тухай хаража үзөөд, түсэхай тогтоол баталан абаха юм. Элээнһээ гадна колхозой кадрнуудтай экономическа һуралсал үнгэргэгдэнэ. Һаяхан ээлжээтэ—хоёрдохи хэшээл болоход, тэрээндэ 35 хүн хабаадалсаа. Удаадахи хэшээл апрелиин 10-да болохо. «Ажалай бүтээсэ гээшэ юун бэ?» гэһэн асуудалаар колхозой парткомой секретарь С. Л. Гатапов хэшээлээ үнгэргэхэ юм.

Г. БАДМАЕВ.

АЛИНИИНЬ ТҮРҮҮЛЭН ИЛАГША ААБ?

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгын дүүргэлтэ харагдажа эхилбэ. Хориин аймагай модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудта энэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн байна. Партиин эндэхи райкомой бюро аймагай соведэй гүйсэдкомтой хамта модошодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн гаргаа.

Хүрбын леспромхозой Хасууртын пунктын коллектив февраль һарада һайнаар хүдэлжэ, эрхим үрэ дүн түйлаһанайнгаа түлөө партиин райкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Тус коллектив модо бэлэдхэхэ түсэбөө тэрэ һарада аяар 125 процент дүүргэһэн юм. Март һарада Хасууртын модошод түйлаһан амжалтаяа арьбадхахын түлөө ехэ оролдолго гаргажа, түрэл партиингаа ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгала дүүргүүтэй ябана.

Леспромхозуудай бага комплексно бригадануудай дунда Хориин леспромхозой нүхэр Холмогоровой хүтэлбэрилдэг бригада түрүүлжэ ябана. Энэ бригадынхид февраль һарада «ТДТ-40» маркын тракторaap 1825 кубометр модо бэлэдхэн таллуулһан байгаа һаа, март соо бүри ехэ амжалта түйлахаар зоригжонхой. Тэрэшэлэн Хүрбын леспромхозой В. Н. Парамоновой, А. Н. Перевалoвай даадаг бригаданууд ажалдаа түрүү арга хэрэглэн, һара соо хоёр мянгаһаа дээшэ кубометр модо бэлэдхэдэг болоо. Аймагай леспромхозуудай бага комплексно 20 бригаданууд эдэ үдэрнүүдтэ ана-мана мүрысэнэ. Тэдэн сооһоо хэнэйнь бригада түрүүлэгшэ ааб, ойрын үдэрнүүдтэ тодорхо байха.

Ж. БАДМАЕВ.

Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын завод. Энэмнай һүүлэй үедэ томохон предприяти болонхой. Заводой олон цехүүд соогуур элдэб машинануудай детальнууд мүлигдэн заһабарилагдажа, шэнэ түхэлэй болгогдожо байдаг. Ойро дүтын колхоз, совхозуудһаа элдэб захилнууд абтана. Ороноймнай заводуудта бүтээгдэһэн шэнэ түхэлэй станогууд заводой цехүүдээр олон. Энэ станогуудта мэргэжэл шадабаритай хүнүүд ажалладаг юм.

Тэдэнэй нэгэн Федор Латыпов. «Гартаа дүйтэй хүн» гэжэ тэрэнние дэмы хэлсэдэггүй. Олон жэлэй туршада хүдэлжэ, мэргэжэл шадабаритай болоһон хадань, тэрэнние нүхэдынь магтаха ха юм даа. Слесарь хүнэй хэдэг ажал мэдээжэ. Тон нарин хүдэлмэри. Тиимэһээ энэ уялгаяа һайнаар дүүргэжэ, бүгэдын захилые шанартайгаар хэхын хойноһоо нүхэр Латыпов оролдолго гаргана. Партиингаа XXIII съездые ажалай бэлэгээр угтажа байна.

Ф. СОРОКИН,
фотонь авторай.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Д. Ч. ЧИМИТОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Мал ажалда олон удаан жэлдэ, һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Мухар-Шэбэрэй аймагай Сутайн совхозой малшан нүхэр **Чимитова** Дулгаржап Чимитовнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной мартын 22.

САБШАЛАН—МАНАЙ БАЯЛИГ

ҮНДЭР УРГАСЫН ХАЛЮУРХАДА...

Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой хуушанай луговод Цырендоржи Дамбаевай хөөрөөнһөө

Сэхыень хэлэхэдэ, Василий Александрович Герасимов гээшэмнай сусаршагүй ажалша бэрхэ хүн байһан юм. Нэгэл захалһан юумэеэ дүүргээгүйдөө заяандаашье болихогүй.

— Барагдашагүй баялиг нуга сабшалангаа һайса үтэгжүүлээд, горитойхон ундалуулаад байбал, ямархан шье сагта баян ургаса абтахал ёһотой юм. Байгаалиһаа үршөөл хайра хүлеэгдээд лэ, хэйран газараа хатаажа байха гээшэмнай юунтэйшье эсэшэгүй хэрэг шуу,—гээд Василий Александрович хөөрэгшэ бэлэй.

Багшынгаа хөөрөөе мүнөөшье элихэн һанагшаб. Нуга сабшалангаа элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ ёһо гуримда маниие һайса һургаһан. «Урдынгаа соло бадаруулаял» гэһэн статья соогоо суута луговод А. И. Батышев, өөрынгөө багша Герасимовай дүй дүршэлые эли тодоор харуулаа.

Василий Александровичай баян дүй дүршэлые бидэ луговодууд ехэ анхаралтайгаар ажалдаа хэрэглэдэг бэлэйбди. Манай Тамча нуга сабшалангай газараар яһала баян. Хоёр мянга гаран гектар газараймнай 1.700-ниинь уһалагдадаг. Урдань манай хүдэлжэ байхада, яһалашье һайн ургаса абтагша бэлэй. Харин һүүлэй үедэ сабшаландаа огто анхаралаа хандуулхаа болижо, гектар бүриһөө мүртэй ургаса абанагүй гээшэбди. Хамаг һайн сабшалангай газар шугы бургааһанда даратдашоод байһыень харахадаа, зүрхэ сэдьхэл үбдэхөөр. Хэрбээ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ гэбэл, нэн түрүүн сабшалангаа һайнаар элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ шухала. Энэ хүдэлмэриие жэлэй дүрбэн сагта ябуулха хэрэгтэй. Аммиагтай уһандамнай ургамалай гарасада һайн нүлөө үзүүлдэг азот гэжэ бодос бии юм байна гэжэ мэдэбэб. Хэрбээ тэрэ бодосой бага зэргэ дуталдабал, ургамалай ногоохон нябша үнгөөэ хубилдаг, мүртэй ургаса гарадаггүй гэжэ элирүүлэгдэбэ. Эгээл эндэ би үни хада наһа барашаһан Василий Александровичай хэлэгшые һанагшаб. Бидэ луговодууд эрдэм ухаанай эдиш шэдитэй танилсажа ябабал, хэзээдэшье газардахагүйбди, һанаһан бодоһоноо хүсэлдүүлхэл байхабди гэжэ хөөрэгшэ бэлэй. Энээнтэй дашарамдуулан, нэгэ иимэ юумэ хэлэхэ һанаатайб. Манай агрономууд ороохо таряанайнгаа ургасые яагаал һаа дээшэлүүлхэбибди гэжэ оролдодог. Нуга сабшалан тухайгаа мартахаа забдадаг. Энэ гансал луговодуудай хэрэг гэжэ һанагша гү. Манай совхозой гол һалбари мал ажал ха юм. Тиимэһээ поли, сабшалан, бэлшээриеэ һайса үтэгжүүлжэ, элдүүрилжэ, садатарнь уһалжа байгаагүй һаа, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хаанаһаа бэлдэхэбибди. Тоһо, мяха, һү дуран соогоо абаха аргамнай һалаха ха юм.

Сабшалангаа эрид һайжаруулха хэрэгтэ гансашье луговод, агрономууд бэшэ, бүхы колхоз, совхозуудай эдэбхитэд, арадай хинагшад, «комсомолой прожектор» булта һанаагаа табиха хэрэгтэй гээд мастер луговод А. И. Батышев ехэ зүб бэшэнэ. Дутуу дунданууудаа юундэ нюужа байхабибди даа, сэхыень хэлэхэдэ, манай совхоздо энэ талаар хүдэлмэри муу ябуулагдана. Хэрбээ бүхы ажалдаа эзэн ёһоор хандаад байбал, захагүй үргэн Тамчын талаһаа барагдашагүй баян ургаса хуряажа абахаар юумэл даа. Теэд манайхин бии байһан арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ жэлһээ жэлдэ бага ургаса хуряажа, ниитынгээ малые хүсэд тэжээлээр хангажа шаданагүйбди. Нёдондо жэл уһалагдадаг ехэнхи газарһаа гектарай 3 центнер үбһэ хуряажа абаа бэлэйбди. Хэлэхэнышье эшхэбтэр.

Теэд энэ ахир муу байдалһаа ямар нэгэн тобшолол манай хүтэлбэрилэгшэд хээ гээшэ гү? Үгы даа. Сабшалан һайжаруулха талаар энэ гэхэ хүдэлмэри мүнөөшье хэгдээгүй байна. Хабарай шааба ри дулаан болохые хүлеэнэ гү? Оньһожоруулагдаһан отряд эмхидхэгдэһэн аад, тэрэнь нуга сабшаландаа наг шэбхэ зөөхын орондо бүхэли үбэлөө Юрөөһөө һолзомо зөөжэ үнгэрөө. Совхозой луговод Д. Содномовые ондоо ажалда хүдэлгэжэ байна.

Сабшаландаа горитойхон анхарал хандуулжа, үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхээр саг тулаа бэшэ гү?

К. БАДМАЕВ
бэшэжэ абаба

Тарилгада ямараар бэлдэнэбта?

ХАЙРАН САГЫНЬ БАРАГДАНА

Хабарай хүдэлмэриин халуун саг ойртобо. Тарилга эхилхэнь ойро юм. Энээнние һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаһан ажахынууд ехэ амжалта түйлахашье байха. Теэд Бичурын Туранай совхоздо ажалынь ямар хаб?

Эндэхи хоёр отделениин хүдэлмэритэй танилсахада иимэ. Туранай механизаторнууд 6 тракторай оронь заһаа, газар элдүүрилхэ техникэһээ хоёр хүндэ борной заһагдаагүй. Хойто-Голой отделенидэ тракторай заһабарилга дууһаатайшье һаа, тарилгын зэр зэмсэгүүдтэ хүсэд анхарал табигдаагүй.

Бидэ эндэ ерэхэдээ механизаторнуудай курсада һуража байһан курсант Буда Доржиевтай уулзабабди. Тэрэ заһабарилгада ябалсажа байна. «Хүдөө ажахын техникэ заһажа эхилһээр гурба хонообди»—гэнэ.

— Хэр ажаллажа байнат?

— Бирагүй даа, плуг заһабарилха гэхэдэмнай хэрэгсэлнүүд дутуу. Борной, сеялкэнүүдһээ эхилээд, олон юумэ заһагдаха ааб лаа. Хайшан гээд дүүргэхэмнай үшөө мэдэгдэнэгүй...

Үнэхөөрөөшье үгаа шахардуу саг тохёолдоо. Ажаллажа байһан механизаторнуудта кузница, горна станогшье үгы даа. Мийн газаагуур ажаллана. Саг үшөө хүйтэн. Һалхи шуурганшье болодог. Теэд зарим плугуудта хэрэгтэй болохо запасной частьнууд отделениин складта байхагүй. Энээнһээ болоод, хүдэлмэринь унжагайрна. Олон детальнуудай хэрэгтэй болоходо, нэгэ гээ һаа Туранһаа, үгы гэбэл совхозой центрһээ асарагдана. Ямар ехэ ябадал таранаб! Энээнһээ гадна, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүдые заһабарилгада ажаллаха хүнүүд дуталдана.

— Хойто-Голой отделениин хүтэлбэрилэгшэд техникэ заһабарилха хүнүүдые табинагүй, оройдоол хоёр хүн ажаллажа байна, —гэжэ механик П. Макаров хэлэнэ. Хоёр хүн хэды оролдоошье һаа, ямар бүтээсэ түйлахаб даа. Мүнөө үедэ олохон машина заһагдаагүй байна ха юм. Хэрбээ саашадаа иигэжэ ажаллагдаха болоо һаа, хабарай тарилга болоходо, газар хахалха плуг үгы байхадаашье болохо.

Иимэ байдал отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа сэдьхэлые зобооногүй ха гү?! Гайхалтай. Али хабарай хүдэлмэриие ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр угтаад, һүүлдэ хамаг ажалаа гэдэргэ татаха гээ гү? Энээн тухай асуудахаар болоо.

Б. ЯБЖАНОВ.

ПАРТИИН ТҮСЭБ — АРАДАЙ ТҮСЭБ

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

Хүдөө ажахы

КОРНЕПЛОД ТАРИБАЛ АШАТАЙ

АГРОНОМУУДАЙ ДУРАДХАЛ

Шэнэ табан жэлдэ малай ашаг шэмэ абаха хэрэгтэ онсо анхарал табигдаха hэн тула үшөө нэгэ нимэ hанамжа хэлэлтэй. Манай республика дотор мал олоор үсхэбэрилэгдэдэг гээшэ бэзэ. Тиимэhээ үбhэ тэжээл бэлдэхын хажуугаар корнеплод ехээр тарилсахада болохо байна.

Манай эндэ ниитын мал жэлдээ 210—250 хоногто гарай тэжээл дээрэ байлгагдана. Тиимэhээ илангаяа hаалиин фермэнүүдтэ шөмэтэ тэжээл элбэг хэрэгтэй. Үнеэдтэ үгтэхэ тэжээлэйнь 60—70 хубида шэмэтэ тэжээл үгэдэг hаа, ашаг шэмэнь бүри ехээр дээшэлхэ hэн. Тиимэhээ силос бэлдэжэ абахынгаа хажуугаар колхоз, совхозуудта корнеплод тарижа байхада ашатай.

Теэд энэ арга мүнөө ямараар хэрэглэгдэнэб?

1959 онhоо хойшо республика доторнай корнеплод тарилга нилээд бага болоо. Хэрбээ 1959 ондо таригдаhан бүхы газарhaa гектарай 75 центнер ургаса абтаhан байбал, 1962—1965 онуудта ургасань хоёр дахин бага болоhон, га бүриhөө оройдоол 30—38 центнер хуряагдаhан. Энээндэ шалтагаан байха. Ажахынуудта корнеплод таригдахадаа, агротехникэнь наринаар сахигдахала, энэ ургамал тоогдохоёо болиhон ха юм.

Манай республикын эрхэ байдалда иимэ сортын корнеплодуул ургаса hайнтай. Жэшээлхэдэ, «Ялтушевская» сортын сахарай свёкло, «Эстерзундомский» сортын турнепс, «Сибирская» сортын тэжээлэй брюквэ, мүн иимэ сортын морхооб гэхэ мэтэ ороно.

hүүлэй жэлдэ «Куузика» гэдэг гибриднэ брюквэ таригдадаг болоо. Энэ ургамалые Буряадай хүдөө ажахын станцида тарихада, гектар бүриhөө 740 центнер ургаса абтаhан, тэрээнhээ гадна гектарай 433,8 центнер үндэhэнэй набшаhан хуряагдаhан юм. Энээниие шанарайнь талаар гаргахада, гектар бүриhөө 135,9 центнер тэжээлэй единицэ абтаhан болоно. Тэрэнhээ гадна, «Эстерзундомский» сортын турнепсын хэр ургаса үгэдэгыень харайбди. Тус станциин ажал хүдэлмэриин дүнгүүдhээ харахада, энэ ургамал гектар бүриин 763 центнер ургаса, 282 центнер эшэ набшаhа үгэhэн байна. Га бүриhөө 100,6 центнер тэжээлэй единицэ абтаа. Морхообой ургасые хараа hаа, баhал ехэ. Гектарай 371 центнер хуряагдаа бшуу.

Эдэ ургамалнуудай үрэhэн манай республикада элбэг. 1965 ондо гибриднэ брюквын үрэhэ хүрэнгэ нилээд ехээр асарагдаа.

Тиимэhээ энэ жэлдэ тарилга хэхэдээ, колхоз, совхозууд корнеплодые hайнаар ургуулха талыень хаража, үрэжэлтэй hайн газар шэлэн олохо, тарилгыень саг соонь үнгэргэхэ зэргэтэй. Ехэ ургаса абтаа hаа, ниитын малда шэмэтэ тэжээл горитойгоор бэлдэгдэхэ болоно.

Буряадай туршалгын станцида эдэ ургамалнууд таригдахадаа, иимэ агротехникэ хэрэглэгдээ hэн. Энэ корнеплод тарилгада хуушан газар, хартаабха, силосэй ургамал тариhан поли хэрэглэгдэдэг. Тэрэнь намартаа 27 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгөөр хахалагдана.

Хабар боложо, газарай hайса гэдэхэдэ, корнеплодой таригдаха поли уhалагдана. Тиигээд культиватораар гү, али дисковэ лущильнигаар газарынь элдүүрилэгдэнэ. Тарилгын урда тээ газарайнь нюруу жэгдэлэн дарагдадаг. Энээнhээ гадна, наг шэбхэ поли дээрэ гаргажа утэгжүүлхэ шухала. Буряадай туршалгын станци корнеплод тариха газарта га бүриин 20 тонно хүрэтэр наг шэбхэ зөөжэ тараадаг туршалтай.

Ургамалнуудай гаража байхада, минеральна утэгжүүлгэ хэгдэдэг. Нёдондо гектар газарта 1,5—2 тонно наг шэбхэ уhанай холилисотойгоор оруулагдаа, тиихэдэ 6—7 центнер унэhэн, 2—2,5 центнер суперфосфат, 1—1,5 центнер калийна дабhан утэгжүүлгэдэ хэрэглэгдэhэн байгаа.

Мүн тарилгын урда тээ корнеплодуудай үрэhэ хүрэнгэ шанартай болгохо, тарилгын шанарта хүргэхэ асуудалда ехэ анхарал табигдадаг. Үрэhэниинь лабораторида хэдэн дахин шалгагдадаг гуримтай.

Корнеплодой рассада яажа бэлдэгдэнэб? Энээн тушаа онсо хэлэмээр. hайнаар сэбэрлэгдэжэ абтаhан, шанаржуулагдаhан үрэhэн парнигууд соо, апрель hарын 16—25-най үдэрнүүдтэ таригдажа ургуулагдана. Хэрбээ hайнаар бөлдэглэhэн, уhалагдаhан газарта корнеплодуул таригдаха болоо haaнь, рассадада ургуулангүйгөөр үрэhыень hуулгахада болодог. Корнеплод тариhан газар үрэжэлтэй hайн болгогдоhон, газарынь hайнаар элдүүрилэгдэhэн байгаа бэлэй. Тэрэнэй hүүлдэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, ургасыень харууhалхаар тарилга хэгдэхэ шухала.

Ямаршье зүйлэй корнеплод haaнь, дан гүнзэгыдэ тарижа болохогүй. Газарай шииг нойтые хаража, гүйхэнөөр тарихада hайн байдаг. Энээнэй тулада овощ таридаг сеялкэнүүдые тусхай заhабаритайгаар хэрэглэн ашаглахада hайн үрэ дүн туйлагдадаг.

hүүлэй жэлнүүдтэ Кабанскын аймагай Шергинскэ совхоздо гибриднэ брюквэ (куузика), ехээр таригдадаг болоо. Эстонско эрдэмшэнжэлэлгын институдай гаргаhан энэ сортын ургамал аргагүй үндэрөөр ургадаг. Ургаса ехэтэй. Нэгэ ургамалай унэhэн 4—5 килограмм, зарим томонуудынь 15 килограмм татана. Куузика тарихада юугаарээ hайн бэ гэбэл, белок ехэтэй. Нэгэ килограммдань 17 грамм белок байна бшуу. Шанарыень харахада, бүхы ондоо корнеплодые ургасаараа булина ха юм.

Хэрбээ манай республикын ажахынууд энэ ургамалые hайнаар тарижа ургуулдаг болоо haa, ургаса ехээр абаха аргатай. Куузика ган гасууртай жэлдэшье hайн ургаса үгэдэг, намарай эртын хюруута сохюулхадаашье балай муудадаггүй. Куузигай үрэhэн анхан рассада соо hуулгагдажа абтана. Шергинскэ совхозойхид тэрэниие апрелиин 28-да рассада соо тариhан байгаа. Тиигээд майн 3—4 болотор тэндэhээ хуряажа абаа. Тэрээнhээ гадна, баhал хоёрдохёо рассада таригдаhан юм. Хамта 155 рама соо куузигай рассада бэлдэгдэhэн.

Тус совхозой Жилино гэжэ нютагта хамта 5 гектар газар куузика тарихаар таhалагданхай. Урдань тэндэ овощ таригдадаг байгаа. Тиигээд урзанда газарынь утэгжүүлэгдэhэн, гектар бүридэ 20 тонно наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаhан юм. Куузика тариха газар апрель hарын hүүлээр бэлдэгдэнэ. Лущени хэгдэжэ, газарайнь дээдэ шорой зөөлэрүүлэгдэнэ. Энээнэй hүүлдэ гүнзэгыгөөр хахалагдажа абтадаг.

Тарилга июниин 10-да хэгдэнэ. Энэ ургамалай газар дээрэ жэгдээр гараад байха хаhада гэхэ гү, али июль hарын түрүүшын үдэрнүүдтэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ «КОН-4,2» тухэлэй культиватораар хэгдэнэ. Саашадаа ургасань hайнаар харууhалагдадаг. Тэрэниие хорхой шумуулhaa хамгаалхын тула гектар бүри 20 килограмм гексахлоранай тусхай машинаар сасагдадаг.

Тиигэжэ нүхэр П. А. Гурулевой даадаг звено үнгэрэгшэ жэлдэ хим ургаса хуряажа абаа. Энэ ямар ашатай байгааб? Энээхэн дэн гектар поли дээрэhээ 100 хуу тонно силос, орооhо най үлөөдэhэнтэй холигдожо гаргаhан. Тиигээд шахамал нуудта, эбэртэ бодо малда болгон үгтэhэн байгаа. Бүхы 5 гектар дээрэhээ 600 куузика абтаа hэн. Энээниие гүүлхэдэ гаргашань бага. нер ургасын өөрынь үнэ 60 мүнгэтэ болоhон байна. ургамалтай сасуулхада, иимэ да тэжээл түс совхоздо бшуу!

Нүхэр Гурулевой звенодо ажаллажа байдаг. Тэдэнэр тарихынгаа хажуугаар энэ малые тарилсажа, баян ургас гэяна. Энэ звеногой дүй лые харахада, куузигай рассада майн 3—5-най үдэрнүүдтэ гахада эгээл зохид. Тиигээд шэ зуруудуудые гаргажа, дыень hуулгаха хэрэгтэй. рондоо 70 сантиметр зайтай руул гаргахада, хожомынь сыень харууhалхада таатай лоно.

1966 ондо республикын колхоз, совхозууд 1500 haa үлүү ехэ газарта корнеплод тариха юм. Табан жэлэй турша энэнь үшөө ургэлхэгдэхэл. Хэрбээ корнеплод ехээр таридаг hаа, ажахынууд ниитынгээ мал шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэхэ лайнгаа ашаг шэмыень бүри мээхэ аргатай.

К. ТАРХАЕВ,
И. ЕЛАЕВ,
агрономууд

АЖАЛШАДАЙ ДУРАДХАЛНУУДҺАА

МЭРГЭЖЭЛТЭД ЕРЭГ ЛЭ

Аха нютагтаа би ехэ дуратай хүм. Эндэ, үндэр хадануудай дунда, минии эдир залуу наhан үнгэрөө, эндэhээ холын городто hурахаяа ошоо hэм... Минии нюдэн дээрэ ехэ хубилалтанууд болоошье, боложо байнашье. Ганса hүүлшын жэлнүүдэй туршада аймагаймнай хүдөө нютагуудаар 11 фельдшерскэ ба фельдшерско-акушерскэ пунктнууд нээгдээ. hүүлшын табан жэлэй туршада аймагай больницын стационар 2,5 дахин үргэдхэгдөө.

Энэ жэлдэ аймаг дотор эмнэлгын хэрэгые hайжаруулгада үнгэрhэн жэлэйхидэ орходоо мүнгэн хоёр дахин ехээр hомологдоо, тиихэдэ капитальна заhабарилгада гурба дахин ехэ мүнгэн үгтөө.

Аймагай түб Орлик тосхондо нарайлалгын шэнэ гэр, фельдшерскэ хоер пункт ба Самарта нютагта больница нээгдэхээр хараалагданхай.

Шэнэ табан жэлэй туршада аймагай нютагуудай ариг сэбэр сахюулха хэрэгтэ тол түлэб анхарал табигдана. Энэ тон hайн хэрэг гээшэ. Юундэб гэхэдэ, малшаднай ехэнхи сагаа холын бэлшээри дээрэхи гэрнүүдтэ ажаhууха баатай болоно. Мал дээрэ хүдэлдэг колхознигууд жэлдээ хэдэ дахин нэгэ бэлшээриhээ нүгөөдэ бэлшээридэ (заримдаа хэдэн арбаад модон холо) нүүдэг байна. Мүн үбhэшэд ходо нүүдэг. Эндэhээ мал ажалшадай ажаhуудалай гэрнүүдэй ариг сэбэрые сахилгада өөрынь онсо ондоо талын бэрхэшээл бии.

«...hуурин газарнуудта ариг сэбэрые сахилгые hайжаруулха» гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ. Тиин энэ хэлэгдээшэ зүйл манай аймагай ажабайдалда, хүгжэлтэдэ тон гүнзэгы удха шанартай болоно.

Халдабарита үбшэнтэй тэмсэхэ, мүн ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ санитарно-эпидемиологическа пункт ехэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Гэбэшье манай аймагта мүнөөшье болотороо тусхай эрдэм hургаалтай санитарна врач дуты. Мүн үхибүүдэй врач, акушер-гинеколог болон бусадшье врачууд дутуу байhаар. Илангаяа дунда hургуулитай эмшэлэгшэд хомор. Жэшээлхэдэ, 11 фельдшерско-акушерскэ пунктда оройдоо табан хүн хүдэлмэрилнэ. Юундэ тиимэ байдал тохёолдооб? Элүүрые хамгаалдаг республикымнай министерство Ахадамнай жэл бүри оройдоо нэгэ хүниие гү, али ехэдээ хадаа хоёр хүниие эльгээнэ.

Шэнэ табан жэлдэ нютагайнгаа мэргэжэлтэдые олоор нишэ эльгээхэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана. Энэ талаар Элүүрые хамгаалгын министерство манда туhа хүргэхэ ёhотой.

Директивэнүүдэй проект соо городской болон хүдөөгэй больницануудые олон шэглэлтэй болгохоор хараалагдаhаниинь ехэ hайн. Олон шэглэлтэй болголго эрдэм ба техникын үндэhэ hуури дээрэ бэелүүлэгдэхэ. Энэ холын манай аймагта ехэ удха шанартай. Аймагаймнай больница бүри үргэдхэгдэхэ, шэнэ шэнэ түхеэрэлгээр хангагдаха бшуу.

М. СЫНДЕЕВА,
Ахын аймагай больницын главна врач.

* * *

А. С. Швецов—Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозой ан үсхэбэрилэгшэ:

Энэ табан жэлэй туршада арад зоной ажабайдал, ажаhуудал улам hайжаруулха тушаа Директивэнүүд соо ехэхэн хэмжээ ябуулганууд хараалагдана. Табан жэлэй hүүл тээшэ городой, хүдөөгэй ажалшадай пенсидэ гараха наhыень адли болгобол таатай hэн гэжэ hанагдана.

* * *

С. И. Гришин—Байгалай леспромхозой директор:

Манай леспромхоз гурбан лесхоэуудай харууhалдаг газарта модо бэлдэнэ. Тиихэдэ эндэмнай мүн Баргажанай, Итанцын леспромхозууд заримдаа оролсодог юм. Энээн дээрэhээ модо отололгые зүбөөр түсэблэхэнь бэрхэтэй болодог байна. Ушар иимэhээ республикын Ой модоной ажахын министерство предприятинуудта ойрын сагта модо отолхо газарыень тодорхойлжо, даалгажа үгэхэ зэргэтэй.

ШЭНЭ ФАКУЛЬТЕТ БИИ БОЛГОХО

Хүдөөгэй соёл болбосорол саашадань хүгжөөхэ тухайда партиимнай XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ. Энэ ехэ хэрэг ганса соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй уялга бэшэ, харин бүхы хүдөө нютагай зоной халуун хабаадалсалгаар бэелүүлэгдэхэ ёhотой.

Гэбэшье манай республикын дээдэ болон дунда hургуулинуудта ниитын мэргэжэлтэдэй факультет бии болгохо тон шухала. Эдэ факультедүүдые уран hайханай бүлгэм гү, али тэрэ мэтэшэлэн хэмжээнтэй сасуулангүй, өөhэдын тусхай программатай байлгаха хэрэгтэй.

Тиигэбэл хүдөө нютагта хүдэлхэеэ ошодог мэргэжэлтэд тэндэхи соёл болбосоролойнь хүгжэлтэдэ тон ехээр нүлөөлхэ hэн.

Н. МАДУЕВ.

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин локомотивна депо КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгаа дүүргэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Депогой техник Зоя Нефедова заhабариhaa гараhан локомотивуудай деталинуудые нар hайнаар шалгадаг, нэгэшье голодоhо алдадаггүй байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техник Зоя Нефедова.

Ф. СОРОКИНА

Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой малшан Доржо Очиров арба гаран жэлэй туршада Цайдамай фермэдэ хүдэлжэ байдаг. Жэл бүри малаа hайнаар харууhалжа, тобир тарган болгодог юм. Мүнөө партиингаа XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, үбэлжэлгын үедэ малаа тураангүн, таргалуулха гэhэн уялгатай. Зураг дээрэ баруун гарhaa): малшан Доржо Очиров зоотехник И. Кавелинтэй хөөрэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Политическэ hуралсал

ХҮН БУХЭНЭЙ ОЙЛГОХООР

Тэосгэн партиин Мухар-Шэбэрэй райком пропагандистнарай семинар үнгэргөө hэн. Тэндэ шудалагдаха удаадахи темэнүүдэй удхые тайлбарилhан, заабарилхы шэйжэтэй лекцинүүд уншагдаа hэн. Тиигэбэшье политическэ hуралсалай хэшээл үрэ дүн hайнтайгаар яажа, ямар аргаар үнгэргэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Тэрэ асуудалай хэлсэгдэжэ байхада пропагандистнарай нэгэниинь тобшо хөөрөөнэй гуримаар хэшээл үнгэргэлгые балай hүрхэй hайн арга бэшэ гэхэ янзатайгаар хэлэбэ. Тэрэнэй тиимэ онсо эрёо юумэнь юун байгаа юм. Харин hурагшадтай ярилдаа хэхэ гээшэ болохотой хэрэг гэхэ шэнгеэр дуугарба. Минии hанахада, тэрэ пропагандист хөөрөөнэй гуримаар хэшээл ябуулгые тоодоггүй хэбэртэй. Тэрэнь буруу бодол.

Ушар удхыень зүбөөр тайлбарилhан, нютагай, мүн hурагшадай өөhэдынь, ажахынь ажабайдалтай холбоотойгоор юрын үгөөр үгүүлhэн хөөрөөн хадаа үзэжэ байhан материалаа гүнзэгыгөөр шудалхада эгээл таатай арга дүршэл гэжэ тоологдодог болонхой. Хүнүүдэй анхарал татамаар, бэлээр ойлгоодхихоор хөөрөө хэхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ, харин энээндэ мэргэжэл шадабари одоол хэрэгтэй байhаниинь яаха аргагүй.

Хайшан гээд ойлгосотойгоор, тобшо hонороор, хурса удхатайгаар хөөрэжэ hурахаб? Энэ асуудалда Суулгын совхозой гурбадахи отделениин партийна эхин организациин дэргэдэхи политическэ эхин hургуулиин пропагандист В. К. Кальсинагай дүй дүршэл дүүрэн харюу үгэжэ боломоор. Вера Владимировна—Цодлопатинска дунда hургуулиин багша. Тиимэhээ хүнүүдээр хөөрэлдэхэдөө, анхаралынь татахадаа, юумэ ойлгуулхадаа бэрхэшье байhаниинь гайхалгүй хаш.

Энэ пропагандистын нэгэ хэшээл үнгэргэhэн тушаань эндэ богонихоноор хэлэжэ үгэлтэй байна. Урда хэшээлдэ үзэhэн темэеэ лажа дабтаhан тухайнь эндэ хэлэhэнэй үлүү. Зүгөөр хаража, шагнажа hуухада тэрэнээ ехэл удхатайгаар, ханамжатайгаар эмхидхэнэ. Тэрэнь hонин. Хөөрөөниинь удхынгаа зэргээр хэдэн хуби боложо таhарна. Үзэжэ байгаа темээрээ саб байса бэшэhэн хуряангы конспекттэй байбашье, нүхэр Кальсина тэрээнээ хаража дашуурангүй, өөрынгөө үгөөр, юрынхеэр үгүүлхэ юм. Хөөрөөнэйнгөө гол зүйлнүүдыень тэрэ үедэ В. И. Ленинэй хэлэhэн бэшэhэн үгэнүүдээр баримтална. Хэрэгтэй сагтань диафильмнүүдые (өөрөө удхынь тайлбарилан) харуулна. Иигэжэ нэгэ темын удхые тайлбарилхадаа, элдэб янзын арга хэрэглэхэ, хөөрөөгөө ойлгуулан харуулха хэрэгсэлнүүдээр баримталхадань шагнажа hууhан hурагшад заашье хашарха гү, али ондоо бололоор дашуурхагүй, харин бүри hонороор эле жо, ухаандаа бүхөөр хадуун абаха боломжотой болоно.

Сэхынь хэлэхэдэ, зарим пропагандистнар урдань, мүнөө шэнэ темэ гарахадаа, эхинhээ hүүл хүрэтэр конспектhээ harалгүй, таhалгаряагүй уншадаг. Иимээр үнгэргэhэн хэшээлэй шанар hулал байхаяа hэн. Харин Вера Владимировна шагнагшадhаа хүнэй үгэнүүдые үсөөрэтлэхэ, хэлэhэндээ бодото шээнүүдые нэмэн хөөрэдэг.

Иигэжэ ойлгосотойгоор, юрэ хэлээр найруулан хэлэхэ раа, тэрэ материалдаа хамаатай юумэнүүдые харуулан байжа hэн хөөрөөн hурагшадай анхарал татана, хэлэhэн юумыень hайнаар ойлгожо абана ха юм. Иимэhээ политическэ hуралсалай ябагшад хэшээлhээ яажашье таhархагүй гэжэ оролдодог.

Нүхэр Кальсинагай хүдэлмэридэхи үшөө нэгэ талань юуб гэхэдэ, шэнэ материал гаража байхадаа, hурагшадhaa зарим заримдаа асуудал тэжа байгаад хөөрэдэг. Ойлгосогүй юумэеэ саг дарые hурагшад ехэтэ хүсэдэг.

Пропагандист, коммунист Кальсина хадаа партийна даабаридаа иигэжэ тон ехэ харюусалгатайгаар, хэшээлээ hайнаар үнгэргэлдэрөөр, хүн бүхэнэй ойлгохоор үнгэргэхын түлөө ехэл оролдодог. hанал бодолоо зорюулдаг. Теэд хэлэhэн хөөрөөниинь мүнөө үе сагай ажабайдалтай холбоотой, баримта, нүүдээр гэршэлэгдэнхэй, hонирхолтой байдагынь hонирхолтой.

Партиин Мухар-Шэбэрэй райком нүхэр Кальсинагай дүй шэлые, арга шадабариие пропагандистнарта жэшээ талаар эмхидхэлэй горитой мэри ябуулна. Тэрэ пропагандист өөрынгөө дүй дүршэл тухай пагандистнарай семинар хөөрөө, партиин райкомой дээрэ элидхээ. Дүй дүршэл харуулhан тусхай хуудаhан лэгдээ.

Партийна даабариие бэелүүлхэ партиин түүхэтэ документ удхые, тэрэнэй үг зорилго тэ олондо ойлгуулхые ябаха гээшэ ехэл хүндэтэй туhатайшье хэрэг. Мүнөө эзлжээтэ съездын болохоёо ла. олоной үзэмжэдэ табигдаhан 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектын удхые, гүн гүнзэгы рилгые өөрынгөө hурагшадта гуулха гэжэ али зэргын сэлэл оролдолго гаргана.

Теэд энэ болбол пропагандистнарай урдахи гол уялгань ха юм. рэл уялгаяа В. В. Кальсина мээр дүүргэнэ, үльгэр жэшээ руулна гэжэ энээхэн дамжуулан хөөрэхэ сэдьхэл.

Г. ЦЫБ...

СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ОЛОН ЯҺАТАНАЙ БРИГАДА

Кара Ахадовай бригада суута гараhaар үнинэй. Барилга-хабсаралгын 2-дохи управлениин энэ бригада даабаряа хараалагдаhан болзорhоонь холо урид, hайн шанартайгаар дүүргэдэг. Тэдэнэр ганса энээгээрээ суурхаа бэшэ. Интернациональна бригада гэжэ нэрлүүлhэн, алдаршаhан байха. Ажалдаа шэнэ ёhоор хандаха, шэнэ ёhоор ажаhууха гэhэн мүрысөөндэ эгээл түрүүлэн оролсоо hэн.

Арбан үдэрэй даабари долоон хоног соо дүүргэхэ, хүдэлмэреэ ганса hайн, эрхим hайн шанартайгаар бүтээхэ гэhэн уялга абаад, барилгашадай бригадануудай хоорондо съездын урда тээхи мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэhэн үүсхэл таргаhан юм. Тиихэдээ тэдэнэр нүхэр Бабаевай даадаг бригадые мүрысөөндэ уриhан байгаа. Аллахверды Бабаевай бригада мүн лэ hайн, хэхэ хүдэлмэреэ эрхимээр мэдэхэ, бэрхэ мэргэжэлтэдhээ бүридэнхэй. Адли шадалтай, арга боломжотой бригадануудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлхын тула яhала оролдолго гаргаха хэрэгтэй ха юм. Энэ хоёр бригада дүрбэдэхи hараяа мүрысэжэ байнхай. Хөпииньшье хэн гэлтэгүй, абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүрысөө үүсхэhэн Ахадовай бригада январь соо шалгараа, даабаряа 182 процентдэ хүргөө. Тиигэжэ тус бригадынхид мүрысөөндэ эрхимлээ. Харин февралиингаа даабари 183 процент хүргэбэшье, нүхэр Бабаевай бригадынхидта илагдаа hэн. Мүрысэжэ байhан эдэ хоёр бригадынхид городой теплотрасса, канализаци тодхохо хүдэлмэри бүтээдэг. Үбэлэй хүйтэндэ, зунай халуунда иимэ ажал бүтээхэнь бэлэн хэрэг бэшэ. Газар доро булагдаха хоолойнуудые хабсарган табихадаа голодоhо гаргаа hаа, тэрэниие hүүлээрнь элирүүлхэ, зайсуулхань бэрхэшээлтэй байдаг. Хэрэгтэй эрилтын ёhоор сантехническэ бүхы хүдэлмэри дүүргэгдээ, шанарай талаар ямаршье ажаглалта үгы гэжэ мэдэрhэнэй hүүлээр татагдалан лини шоройгоор хушагдадаг.

Партиин съездын нээгдэхэ үдэрэй дүтэлхэ бүри социалис мүрысөөнэй эршэ шангадана. Нүхэр Ахадовай даадаг комплексно бригада hүүлэй үедэ Кировэй үйлсэдэ канализациин лини татаhан байха юм. Тиихэдээ даабаряа үдэр бүхэндэ 150—160 процентhээ доошо бэшээр дүүргэжэ байгаа. Мүнөө эндэ бригадын дүрбэн хабсаргагшад түгэсхэлэй хүдэлмэри дүүрэгүүтэй байна. Ондоо гэшүүдынь судна заhабарилгын заводто канализаци оруулжа эхилээ.

Нүхэр Ахадов 1950 онhоо хойшо бригадые толгойлжо ябадаг. Тиимэhээ нилээд дүй дүршэлтэй, шадабари ехэтэй мэргэжэлтэ болонхой. Түрүүшээр бригадань 10—15 хүнhөө бүридэhэн байгаа. Хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ 50—60 хүн болотороо олошороод, hүүлээрнь комплексно 2—3 бригада боложо хубаарилагдаhан юм. Эндэ ажаллажа, дүй дүршэлтэй болоhон гэшүүд Николай Трофимов, Виктор Данилов, Николай Черноярова гэгшэд бригадые даажа абаhан байгаа.

Түрүү энэ бригадынхид hүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын Советскэ районой олон үйлсэнүүдтэ канализациин лини бариhан, зарим газарта теплотрасса татаhан юм. Нёдондо жэлhээ Трудовая, Ранжуровай, Лесная, Советская үйлсөөр канализаци баригдажа дүүргэгдээ. Кировэй, Каландаришвилиин, Свердловой нэрэмжэтэ, Советская болон Свобода үйлсэнүүд канализациин тусхай түхеэрэлгэтэй холбогдоо.

Хабсаргагшад, шулуушад, газар малтагшад, модошо дархашуул, түмэр хоолой тааруулан табигшад гэхэ мэтэ мэргэжэлтэй барилгашадhaa комплексно бригада бүридэнхэй. Хамтадаа 28 хүн. Олон мэргэжэлтэд, олон яhатан. Барилгашанай мэргэжэл эршэ зориг гарган ажаллаха, эрилтэ табидаг, тэдээндэ элдэб бэрхэшээл тохёолдодог. Эдэ бүгэдые дабан гараха, даабаряа hайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ ходо оролдодог, мэргэжэлдээ дуратай хүдэлмэришэд амжалта туйлажа шададаг. Нүхэр Ахадовай бригадын гэшүүд эгээл тиимэ хүнүүд.

Болгар яhатан П. Карадяур, молдаван И. Вашкевич, азербайджан А. Джавадов, ород Б. Березовский, буряад П. Гармаев болон бусад, нэгэ бригада дотор юhэн ондоо яhатан эбтэй эетэй нэгэ бүлэ мэтэ ажалладаг. Бригадынгаа нэрэ соло дээрэ үргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходоо жагсан ябаха гэжэ тэдэнэр бултадаа оролдодог, хүсэhэнөө бэелүүлдэгшье.

2-дохи СМУ-гай коллектив барилга-хабсаралта хэхэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын оной түсэбые декабриин 28-да дүүргэхэ, бүхы хүдэлмэреэ hайн, эрхим hайн шанартайгаар бүтээхэ гэhэн уялга абанхай. Бригадые даагша К. Ахадов энэ уялгада СМУ-гай бусад эрхим хүдэлмэришэдтэй хамта гараа табилсаhан юм.

Долоон хоног соо арбан үдэрэй даабари дүүргэхэ, канализаци бариха хүдэлмэреэ hайн, эрхим hайн шанартайгаар бүтээхэ гэhэн уялгаяа тус бригадынхид нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байнхай. Хэлэhэн үгэдөө хүрэhэн тухайгаа съездын нээгдэхэ үдэр сэдьхэлээ ханан элидхэхэ гэжэ тэдэнэр оролдоhоор.

С. БАРДАМОВА.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

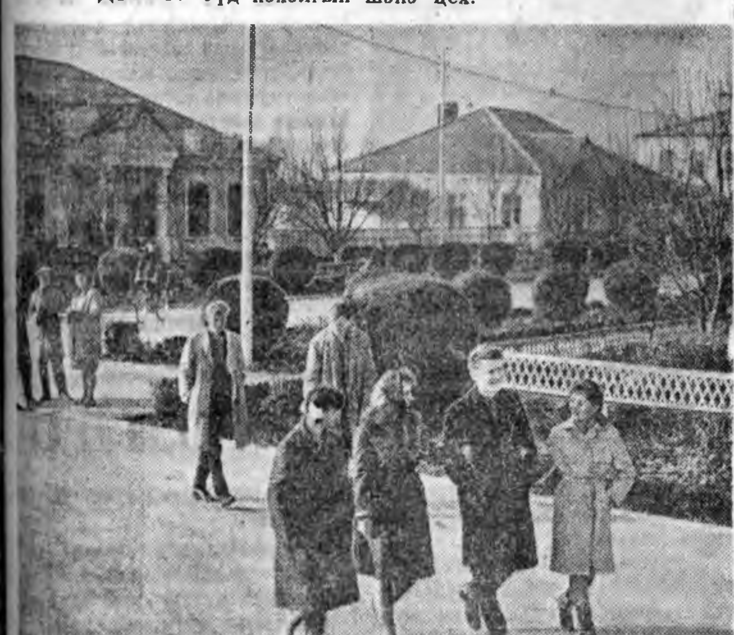
Таджикистанай урда зүгэй нютагуудта хабарай хаһа түлэг эхилэнхэй. Курган-Тюбинскэ районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хлопогой тарилга эхилээ. Мүнөө жэл нарин хөөбэртэй хлопок тариха плантацинь 2400 гектар талмайе эзэлхэ юм.

ТАДЖИГАЙ ССР. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектээр Душанбегэй бүд нэхэлгын комбинадай гурбадахи ээлжээнэй барилга 1966—1970 онуудта дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Бүд нэхэдэг шэнэ фабрикын 1120 автомат мүнөө ашаглалгада ороо. Душанбегэй бүд нэхэгшэд КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулан түсэбһөө гадуур 400 мянган метр пумаажан бүд нэхэн гаргаха уялга абанхай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэлгын шэнэ цех.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. Рис таридаг «Красноармейский» совхозой олзо доходынь улам ехэ болоно. Уһалагдадаг газарынь ехэ ашаг олзо оруулна: продукциин гол фондын 100 түхэриг бүхэн 300 түхэригэй ашаг олзо үгэнэ. Тэрэшэлэн полеводуудай, механизаторнуудай салин хүлһэншье нэмэлсэнэ. Колхозниггуудай ажаһуудал, соёл болбосорол жэл бүри улам һайжэрна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Красноармейский» совхозой тосхоной үйлшэнүүдэй нэгэн.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗУРАГЛАЛ

ШУУРГАН СООГУУР

Һалхи шуурган гэрэй үүдэ сонхын хаалтануудые ууртайгаар тоншосогооно. Ханын часыгай стрелкэнүүд 6 дээрэ ошонхой. Надежда Николаевна үбгэеэ 25-дахи жэлээ холын харгыда үдэшэнэ.

Николай газаашаа гаража, почто тээшэ яарана. «Нохой даһаа, баһал һалхи шуурган!»—гэжэ тэрэ аман соогоо харааба. Почтын байшанда хүрэжэ, гараж соогоо орон, машиныгаа хажуугаар эрьелдэн байтарнь, нүхэд жолоошодынь һубарилдаһаар хүрэжэ эхилбэ. «Сайн байна, Николай Петрович! Мүнөөдэртөө яаһан муухай шуурган гээшэб?—гэлдэн тэдэнэр мэндэшэлжэ, машинанууд тээшэ яарабад.

Николай машиныгаа мотоор хүдэлгэжэ, эндэ тэндэһээнь шагаажа, шагнажа үзэнэ. Тиигэһээр байтарнь залуухан жолоошон хажуудань ерэжэ: «Николай Петрович, хараад үгыт, машинымни мотоор нэгэ ондоогоор хүдэлнэ»,—гээд тэрэнииие гуйба. Жолоошод бэе бэеыегээ машинануудые шалгалсажа үзөөд, һүүлээрнь гараж сооһоо гаража, почто тушаажа абабад.

Николай Петрович мүнөөдэр Баргажанай аймагай эгээн холо нютаг Дэрээн зорихонь. Тэрэ үшөө дахин мотооройнгоо дуу шагнажа үзөөд, машинаяа урагшань зүдхүүлбэ.

Һалхин бамбагархан саһануудые харгы дээгүүр хушуутуулан зууна. Шуурган шангадана хэбэртэй. Николайн урдаһаа нэгэшье машина дайралданагүй. Саһанда дарагдашаһан харгы...

Хэдэн дахин саһанда һаатаһаар Николай арай гэжэ Хурамхаан хүрэжэ ерэбэ. Һалхин замханагүй. Харгын хахадлаа. Тиибэшье саашаа Дэрээн нютаг хүрэтэр харгын тон муу. Спидометрэйн стрелкэ 20 гэһэн тоо дээрэ шэшэрнэ. Нэгэл дахин залуураа һарюу мушхабал, мөөр булама саһа руу шаагдахаш. Николай кабиныгаа шэлнүүдтэ няалдашоод, ехэл анхаралтайгаар машинаяа жолоодоно. Тойроод юушье харагдахаар бэшэ болошонхой. Үдэршье һаань, гэрэлээ носоохол хэбэртэй. Юундэб гэхэдэ. урдаһаань машина ерэжэ болсхо бшуу.

Машинань гэнтэ зог татан байшаба. «Зоогдошобоб» гэһэн бодол тэрэнэй тархи соо түрөөдхибэ. Хайшан гээд эндэһээ гараха гээшэб? Духаһаань бушхажа байһан хүлһэеэ аршажархёод кабинаһаа буужа, машинаяа гойрон мөөрнүүдыень хараба. Тойроод юуншье харагданагүй. Хүйтэн һалхин тэрэнэй нюур руу саһаар үрэбхибэ. Яаха гээшэб? Хүрзэ абажа, мөөр дорохи саһа хаяха хэрэгтэй. Мөөрнүүд дорохи саһа малтаад туршаба. Һүүлээрнь машинаяа зүдхүүлээдшье туршаба. Бүтэхөөр бэшэ. Тиигэ тиигэһээр нэгэ часай турша соо оройдоо 3 метр зай гаталба. Хээр талын дунда хонохонь гээшэ гү? Үгы, почто ябахал ёһотой. Хүнүүд хүлеэнэ...

Николайн иигэжэ байтар нэгэ хүн нюргандань һүүхирбэ: «Трос бии гү?» Шуурган соо юун дуулдахаб даа. Залуухан буряад хүбүүн машинаһаа буужа: «Харюусыш, тросгой гүш?»—гээд тэрэнииие угзарба. Трос абажа тэдэ хоёр машинаяа татажа гаргабад. «Һайн даа! Мартахагүйб!»—гэжэ баяраа хэлэжэ үрдеэгүй байтарнь, тэрэ буряад хүбүүн саашаа аалиханаар мордобо.

Уланхаан... Эндэхидүүл «Коммунис ажалай ударник» гэһэн бэшэгтэй кабиныень нээжэ, Николай Петровичые баяртайгаар угтанад. Малшадта почто ерээ... Николай һуурин хүрэжэ нэгэ заа һанаагаа амарба.

Бэшэгүүд, Бэшэгүүд... Эдэнииие һаатуулжа огто болохогүйл Хэн нэгэн дуран тухай бэшэнэ. Армида алба хэжэ байһан хүбүүн дуратай басаганһаа, түрэл эжыһээн бэшэг хүлеэнэ. Эдэнииие һаатуулжа огто болохогүйл. «Һаатуулхал ёһогүйб»,—гээд Николай машиныгаа кабина шиидэнгеэр сэлибэ... Урагшаа, урагшаа, шуурга бордоһон соогуур Дэрээн тээшэ, бүри саашаа... бэшэгүүдэй хүрэхэ газарнууд тээшэ... Ямаршье саһан хамаагүй. Бэшэгүүд хүрэхэ газартаа хүрэхэл байха.

Николай Петрович Турчановский 30-дахи жэлээ хэлхеэ холбооной албанда хүдэлнэ. Баргажанай аймагай хэлхеэ холбооной таһагта тэрэ 10-дахи жэлээ ажаллажа байнхай.

Тэрээн тухай Баргажанай аймагай хэлхеэ холбооной таһагые даагша нүхэр С. И. Зеленовский иигэжэ хөөрэнэ:

— Николай Петрович гээшэмнай бултанда хүндэтэй, нэрэ солотой болоһон хүн. Манай коллектив соо энэ хүн эгээн түрүүн «Коммунис ажалай ударник» болоһон. Залуушуулда туһалдагшье,

Нүхэр Турчановский хүшэр хүндэ юумэнһээ айдаггүй. Олониитын хэрэгэй түлөө оролдожол ябадаг. Бүхы наһан соогоо нэгэшье усал гаргаагүй дээрэһээ нэгэдэхи шатын «Без аварийную работу» гэһэн значогоор шагнагданхай.

Һара бүри 150 литр бензин алмадаг. Машинань ходоодоо сэбэр, заһабарилагданхай ябадаг. Гадна энэ хүн гурба-дүрбэ нормо хүрэтэр резинэ алмадаг.

Нүхэр Турчановский үбгэрөөшье һаа, эсэхэ сусаха гээшые мэдэдэггүй. Тэрэнииие хүдэлмэри дээрэнь «үбгэжөөл» гээд нэрлэдэг. Харин иимэ «үбгэжөөл»нүүдые залуугайнь хүсэ, эрмэлзэл урагшань тэгүүлүүлнэ.

Николай Петрович «үбгэжөөл» үшөө иимэ хүшэр рейсэнүүдые хэды дахин хэхэл байха...

Г. РИНЧИНО

Буряадай геологическа управлениин минерало-петрографическа түб лабораториин үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Г. Г. Огородникова коммунис ажалай ударнигай нэрэ солотой. Ажалдаа оролдосотой энэ хүдэлмэришэн ашагта малтамалнуудые шэнжэлэлсэдэг юм. Тэрэнэй шлиф бэлдэжэ байһаниинь зураг дээрэ харуулагдана.

В. СУЛЕЙМАНОВАЙ фото.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

⊙ *Толтойн дунда һургуулиин һурагшад октябрь һараһаа хойшо нэгэ халаанда һурадаг болобо. Ушарынь, эндэ һургуулиин шэнэ гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.*

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

⊙ *ВЛКСМ-эй Яруунын райком райОНО-той хамта һургуулиин һурагшадай дунда хоккей наадалгаар түрүүшын мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ долоон команда хабаадалсаа. Нарһатын дунда һургуулиин команда шадамар бэрхээр наадажа, ВЛКСМ-эй райкомой кубок абаа. Тиихэдэ райОНО-гой кубок Эгэтын интернат-һургуулиинхидта хүргөө.*

В. БАЙБОРОДИН.

⊙ *Һүүлэй үедэ Могсохон тосхондо шэнэ гэрнүүд олоор баригдадаг болоо. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, дүрбэн байратай хамтын байра, хоёр байратай табан гэр, мүн 12-айлые түбхинүүлһэн гэрнүүд шэнээр баригдаа. Энээнһээ гадна арбаад гаран гэрнүүд һэльбэн заһабарилагдаһан байна.*

Ш. ЦЫВАНОВ.

Хори.

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ГАБЬЯАТАН

Үдэр хоног үнгэржэл байна. Үнгэрһэн үдэрнүүд һөөргөө тэхэрижэ ерэдэггүй гэжэ һанахадаа, сэдьхэл зүрхэндэм таагдашагүй гуниг түрэнэ. Зүгөөр эрдэм номой орьёл өөдэ эрмэлзэһэн замайм эхиндэ шэглэл харгыем заажа үгэһэн багшамни үдэр хоногой үнгэрхэ бүри тэрэл ухаатай сэсэн, тэрэл энхэргэн сэдьхэлтэй зандаа намда һанагдадаг.

Мэнэ һая Володя Порхоев намтай уулзахадаа, хани нүхэртэеэ Утаата-Далахай нютагтаа ошохо замдаа юун тухай хөөрэлдэһэнөө, арсалдаһанаа, эгээн дуратай багша тухай һанамжаяа намда дууһыень хөөрэжэ үгөө һэн. Володиин, мүн тэрэнэй нүхэдэй болон минии эгээн дуратай багша нэгэ хүн байшоо... Буряадай АССР-эй габьяата багша, «Арадай гэгээрэлэй отличник» Елизавета Евграфовна Балдакшинова...

Елизавета Евграфовна ород хэлэ, литератураар намда нэгэшье хэшээл заагаагүй юм. Зүгөөр Елизавета Евграфовна намда ородой агуухэ литературые ойлгохо талаар эгээн ехэ юумэ үгэһэн, эгээн хүндэтэй, эгээн дуратай багшамни.

Хамтын байрада байдаг һэмди. Юуб гэхэдэ, гэртэхюулни колхозой һууриһаа холо, малай фермэдэ ажалладаг байгаа. Үбэлэй амаралтын һүүлээр хамтынмай байрада хүмүүжүүлэгшээр Елизавета Евграфовна хүдэлжэ эхилээ. Хүмүүжүүлэгшэ тухай яһала һайн үгэнүүдые дуулаһан байгаабди: наймадахи «б» классаймнай хэнинар элэ һайн үгэнүүдые манда саг үргэлжэ хэлэдэг байгаа.

Елизавета Евграфовнагай манай байрын хүмүүжүүлэгшэ болоһонһоо хойшо бидэнэр, минии һанаашаар, гайхалтай түргэн пайн тээшээ хубилжа эхилээ һэмди. Уран зохёол гээшые тоодоггүй ханинарнай, ухаалан зохёолго, өрдэмлэ дуратайшуулнай шүлэгүүдые бэшэжэ эхилээ. Елизавета Евграфовна маанадта уран һайханай барагдашагүй баялигые хилээмэндэл зүһэмэг зүһэмэгөөр хубаажа үгэдэг бэлэй. Уран һайханай баялиг эдлээд байхадаа, бидэ ямаршьеб даа ондоохонууд, үнэрөө болол, холын замда эрмэлзэхэ хүсэлтэй болоһон шэнги бэлэйбди. Елизавета Евграфовна маанадые уран зохёолой жэшээнүүд дээрэ үнэн сэхэ хани нүхэсэлдэ, бэрхэшээлһээ айнгүй урагшаа дабшахыемнай һургадаг байгаа. Елизавета Евграфовна маанадай һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые хаанаһаа тиимэ бэрхээр таана, мэдэнэ гээшэб гэжэ бидэ тиихэдэ ехэтэ гайхалсадаг бэлэйбди.

Минии хани нүхэр Федор Гармаев нэгэтэ дуратай темэдээ бэшэһэн найруулгаяа намда уншуулаа һэн. Тэрэ найруулгань «Минии эхэ» гэжэ нэрлэгдэнхэй байгаа. Найруулгаяа Федорой юундэ «Минии эхэ» гэжэ нэрлэһэндэнь би досоогоо ехэтэ гайхабашье, энээнээ нүхэртөө харуулаагүй һэм. Юуб гэхэдэ, Федор аба, өжыһээ нялха нарай байхадаа гээгдэһэн юм. Зүгөөр Федорой найруулга дууһан уншаад байхадаа, найруулгаяа юундэ «Минии эхэ» гэжэ нэрлэһыень ойлгоо бэлэйб. Федорой «Минии эхэ» гэжэ найруулгын түгэсхэлые би мүнөөшье болотор һанадагби:

«Би эжынгээ ямар байһыниие огто мэдэхэгүйб. Эжымни минии үлгыдөө хэбтэхэдэ наһа бараһан юм. Эжымни ямар шарайтай, ямар нюдэнүүдтэй, ямар гарнуудтай байгааб?—огто хараагүйб. Амиды ябахадаа эжымни абхуулһан дүрэ зураг гэжэ үлөөгүй бшуу. Сэхынь хэлэхэдэ, би эжытэй үетэн нүхэдтөө атаархадагби. Харин мүнөө би... тиигэжэ атаархахаяа болинхойб. Юуб гэхэдэ, мүнөө би... эжытэй болоһон шэнги хүхин баярлан ябадаг болонхойб.

Танай энхэргэ урихан абари зангаар, танай гэгээн гэрэлтэй харасаар, танай этигэл найдал халима энеэбхилэлээр нэгэтэшье хараагүй, нэгэтэшье үгэнүүдыень дуулаагүй эжынгээ абари зан, арюун һайхан дүрсэ тухайлнаб. Елизавета Евграфовна... Та минии багшамнит, минии эжымнит».

Елизавета Евграфовна өөрөө табан үхибүүдэй эхэ. Хоёр ехэ басаганиинь дээдэ һургуулинуудта һуража байнхай, гурбан багашуулынь һургуулида һураһаар. Зүгөөр Буряадай АССР-эй габьяата багша, «Арадай гэгээрэлэй отличник» Елизавета Евграфовна Балдакшинова олон зуун һурагшадайнгаа багша байхаһаа гадна, омогорхон, һанан дурдан ябаха эхэнь юм.

Үдэр хоногууд эрьелтэгүйгөөр үнгэрнэ. Үбэл үнгэрөөд, хабар ерэбэ. Хахалагдаһан газар шэнги хайрата багшын хаб хара толгой сайжа эхилбэ. Олон тоото һурагшадынь эрдэм номтой болоод, хаана яанагүй ажаллажа байнхай. «Елизавета Евграфовна, та ямар юумэндэ дуратайбта?»—гэжэ минии багшаһаа мүнөө һураа һаатнай, «хабарай горхоной шаалиндa, хүүгэдэй шууяанда хамаг юумэнһээ үлүү ехэ дуратайб,—гэжэ харюусахал байха,

М. САМБУЕВ.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ“ ТОЛИЛОГДОҺОНОЙ ҺҮҮЛЭЭР

«Саһан шуурганһаа айна гү?» гэһэн гаршаг доро Чисаанын участково больницын хүдэлмэрилэгшэд отара, фермын малшадта эмнэлгын туһаламжа ёһоор хүргэдэггүй байһанайнгаа түлөө манай газетэдэ шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Энээн тушаа Хоринн аймагай больницын главна врач нүхэр И. Болдоев иигэжэ мэдээсэбэ:

Газетэдэ бэшэгдэһэн шүүмжэлэл зүб гэжэ тодоруулагдаа. Мүнөө Хүртэйн, Чисаанын участково больницын эмшэлэгшэд фермэ, отарын малшадта эмнэлгын туһаламжа үзүүлдэг болоо. Загаһата нютагта эхэнэрэй нарайлха гурбан оротой таһаг нээгдээ.

* * *

«Хурамхаан тосхондохи столовын эдеэ хоолой шанар муу, гэр байрань хүйтэн». «Аргадын совхозой Арзагуунай отделениин малшадта автолавка хүрэжэ ошоногүй». «Хурамхаанай оптово баазые даагша И. К. Воронин Аргадын совхозой малшад дээгүүр ябахадаа, тэдээндэ дулаан хубсаһа болон хэрэгтэй бусад эд бараа эльгээхэб гээд, хэлэһэн үгэдөө хүрэбэгүй» гэһэн удхатай бэшэгүүд манай газетын февралиин 17-ной, 27-ной номернуудта толилогдоһон юм.

Эдэ бэшэгүүд аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин бүлгэмэй правлениин заседани дээрэ мартын 10-най үдэр зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тэндэ заагдаһан дутагдалнууд барандаа зүб байба. Аргадын совхозой малшадые хангадаг автолавка үни удаан саг соо заһабарида байһанаа мүнөө ябажа эхилээ. Энэ автолавкые һаадгүй хүдэлгэхэ, малшадые һайнаар хангаха тушаа заабари Хурамхаанай, Баргажанай сельпонуудай түрүүлэгшэнэртэ үгтөө. Мүн Хурамхаан тосхондохи столовые заһабарилха, эдеэ хоолойнь шанар һайжаруулха тушаа хэмжээн абтаа,—гэжэ Баргажанай аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр В. Малыгин редакцида мэдээсэбэ.

СССР-эй ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БА СОЦИАЛИЗМЫН ОРОНУУД

Гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Иван Васильевич АРХИПОВ АПН-эй тусхай корреспондент Александр Тараданкинай хэдэн асуудалнуудта харюусаба.

Социалис оронуудтай СССР-эй экономическа холбоо барисаан тухай, шэнэ табан жэлдэ (1966—1970 онуудта) энэ холбоо барисаанай хэр зэргээр хүгжэхэ тухай хөөрэлдэбэбди. Нүхэр Архипов үнгэрһэн жэлнүүдэй үрэ дүнгүүдые дурдаба:

— Социалис гүрэнүүдэй холбоо барисаан орон бүхэнэй ажахые хүгжөөлгэдэ, бүхы дэлхэйн социалис байгуулалтын бүхы зэрэг һалбарха хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэһэн байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тэдэ эдэ оронуудта үйлэдбэрилэгдэдэг байһан продукциие мүнөө үеынхитэй жэшэбэл, 8 дахин дээшэлээ. Харин энэ хугасаа соо капиталис оронуудта —2,9 дахинһаа багаар дээшэлээ.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Совет (СЭВ) социализмын оронуудай элэ амжалтануудые туйлахадань өхэхэн үүргэ дүүргөө. Капиталис оронуудта уласхоорондын элдэб нагадалнууд —монополинууд, томо томо фирмэ болон концерннүүдэй хоорондо хэлсээнүүд баталагдадаг, мүн «нэгэдэнхы дэлгүүр» гэхэ мэтэ—гүрэнүүдэй хоорондын эмхинүүд, Европын худалдаа наймаанай евроһейскэ хамтарал, Уласхоорондын шэнэлэн һэльбэлгын, хүгжэлтын банк, холбоо харилсаанай болон хүгжэлтын экономическа эмхи гэхэ мэтэнүүдэй хоорондо хэлсээнүүд баталагдадаг. Зүгөөр СЭВ-эй үг зорилгонь элэ капиталис эмхинүүдэйхиһээ ташха ондоо юм.

— Юугээрээ ондоо гэжэ һанадагбта?

— Капиталис оронуудта элдэб зүрилдөөнүүд байдаг. Жэшээнь, олзо доход хубаарилхадаа, хамжаанда ороһон фирмэ гү, али гүрэнүүд тэгшэ эрхэтэй бэшэ байдаг. Тиихэдэ монополинууд өөрынгөө хара хубиин туһые харадаг юм. Энэнь ниитэ национальна аша туһатай огтошье тааралдадаггүй.

Харин экономическа харилсан туһалалсалгын Соведтэ хабаатай бүхы эмхинүүд гүрэн хоорондын эмхи гэжэ тодорхойлогдодог, тиигээд бултадаа адли тэгшэ эрхэтэй байдаг, хамаг хэлсээнүүдынь алишье талаһаа ашаг олзотой, хамжаанда ороһон бүхы гүрэнүүдэй экономическа бодото аша туһые хаража баталагдадаг байха юм. Тиихэдэ СЭВ хадаа харилсаата гүрэнүүдэйнгээ дэлхэйн бусад гүрэнүүдтэй холбоо барисаа байгуулха ябадалые хориглодоггүй. Харин ондо ондоо социальна байдалтай оронуудай хоорондохи ажахын холбоо барисаае үргэдхэхэ ябадал арадуудай хоорондохи аша туһые бүри дүтэ болгохо, эб найрамдал батадхаха байна.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект дотор СССР-эй социалис оронуудтай холбоо барисаа байгуулхын шухала байһые тусхайлан тэмдэглэнэ. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлнүүдэй байдал дээрэһээ, хани харилсаата холбоо байгуулһан оронуудай аша туһа айхабтар ехээр абадаг ушарһаа харагдана.

СССР-эй туһаламжаар социалис оронуудта промышленна болон бусад 700-аад предприяти бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаа. Тэдэнэй дунда томо томо үйлэдбэриин олон газарнууд бии. Жэшээлхэдэ, Польшодохи Шэнэ Гутада баригдаһан В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат гүрэн дотор хи бүхы булатай 25 процентые үгэнэ.

Болгаридахи «Марица—Восток-1» гэдэг ТЭЦ оронойнгоо зайн галай элшэ хүсэнэй дүрбэнэй нэгэ хубинень үгэжэ байдаг. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар Монголдохи Дарханай промышленно-энергетическэ асари томо үйлэдбэри байгуулагдажа байна. Тэндэ ТЭЦ, шулуу нүүрһэнэй уурхай, барилгын материалнуудай комбинат, хэдэ хэдэн заводууд баригдана. Вьетнамай Демократическа Республикада суперфосфадай завод бодхоогдоо. Энэнь Зүүн-Урда Азиин химическэ томохон предприяти болоно. Тиихэдэ Советскэ Союз, Польшо, ГДР, Венгри, Чехословаки гэхэ мэтэ гүрэнүүдэй хамтаржа бариһан «Хани нүхэсэл» гэдэг нефтепровод бүхы дэлхэй дээрэ мэдэгдэжэ болонхой. Мүн «Мир» гэдэг энергетическэ асари томо, хамтаараа хэрэглэхэ нэгэдхэмэл түб байгуулагдаа. Энэмнай СЭВ-тэ ородог оронуудай энергетическэ элшэ хүсые нэгэдхэдэг, тэрэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ арга боломжо олгодог байна.

—Тиин, Директивэнүүдэй проект дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Советскэ Союзай социалис оронуудтай хэдэг экономическа холбоо барисаае саашань хүгжөөхэ ба дэлхэйн социалис нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ пролетарска интернационализмын, аха дүүгэй харилсан туһалалсалгын ленинскэ ёһо гуримай үндэһөөр ажалаа хубаарилха уласхоорондын социалис гуримай булюу байһаниие хэрэглэхэ гээшэ табан жэлэй түсэбэй нэгэ шухала зорилгонь болоно»,—гэжэ нүхэр Архипов тоолоно.

Эдэ үгэнүүдынь табан жэлэй туршада СССР-эй экономическа талаараа социалис оронуудтай суг хамта бэелүүлхэ ажал ябуулгын гол шэглэлые баримтална. Директивэнүүдэй проект дотор хэлэгдэһэн бүхы зүйлнүүд уласхоорондын хэлсээн дотор лаб батаар баримталагданхай. Аха дүү оронуудай түсэблэлгын газарнууд хани дүтын харилсаатайгаар хүдэлмэрилдэг. Бэе бэедээ эльгээхэ эд бараанай хөм хэмжээн суг хамта тодорхойлогдоһон, саашанхи хани харилсаанай олонхи асуудалнууд лаб батаар шиидхэгдэһэн байха юм. Энэ талаар үнгэрэгшэ жэлдэ һайн үрэ дүн туйлагдаа.

— Ямар һалбарида тиимэ үрэ дүн туйлагдааб?

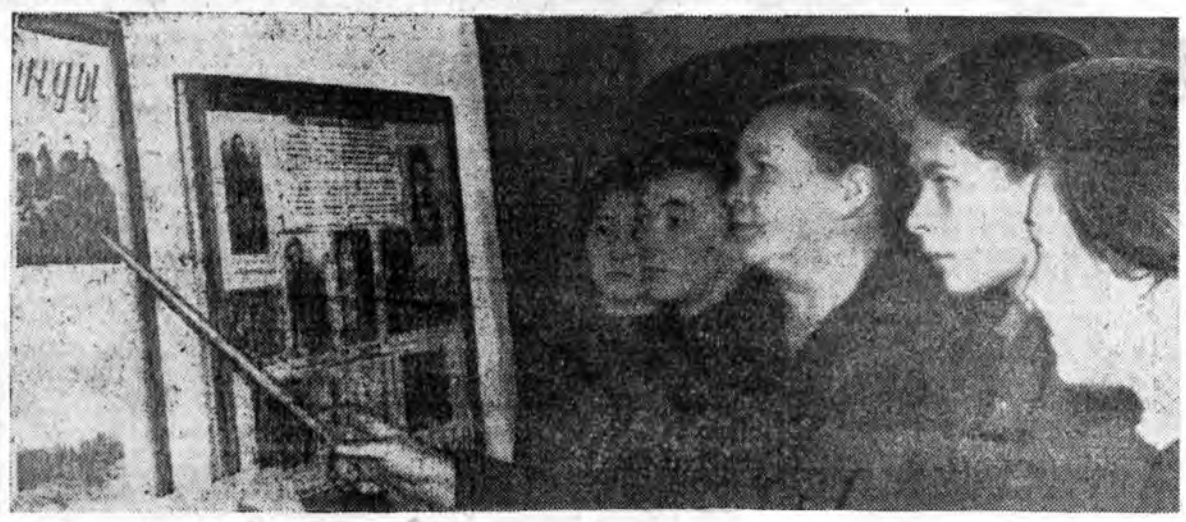
— Ондо ондоо оронуудай хоорондохи экономическа хэлсээн тухай хэлэнэб. 1965 ондо гансахан социалис оронуудтай бэшэ, мүн хүгжэжэ байгаа оронуудтай олон хэлсээнүүд баталагданхай. Болгари, Венгри, Польшо, Румыни, Югослави, Монгол, Куба, ДРВ, мүн Алжир, Афганистан, Инди, Кувейт, Мали, Сенегал, Цейлон гэдэг гүрэнүүдэй правительствануудай хоорондо хэлсээн баталагдаһан байна.

Советскэ Союз өөрынгөө ээлжээндэ социалис оронуудһаа арадай ажахыда хэрэгтэй болохо түүхэй эд, материалнуудые, зарим тэды машинанууд, тухеэрэлгэнүүдые, мүн эдеэ хоолой зүйл болон үргэн хэрэглэмжын эд бараа абаха юм. Европодохи социалис оронуудһаа абтадаг эд бараанай хахадһаа ехэ хубинь машина, тухеэрэлгэнүүд болоно. Тэрээнһээ гадна, СССР-най бэлэн хубсаһа, трикотаж, гутал, мебель абаха байна. Эдэ эд бараае совет хүнүүд дуратайгаар хэрэглэдэг. СССР-най мүн лэ хоорондохи хэлсээнэй ёһоор экономическа хани харилсаата гүрэнүүдтэеэ научна, техническэ шухала мэдээсэл, үйлэдбэриин дүй дүршэл болон бусад туйлалтануудые саг үргэлжэ абалсажа байдаг.

— Табан жэлэйнгээ түсэбые хараад үзөө,—гээд, И. В. Архипов зузаан дэбтэр гаргаба. Тэрэнь олон хүсэнэгүүдтэй. Хүсэнэг бүхэндэнь гүрэнүүдэй, томо хотонуудай, мүн хүсэд мэдээжэ болоошьегүй һуурин газарнуудай нэрэнүүд бэшээтэй. Предприятиин нэрэнүүд табигданхай. Хэды ондо баригдахаб гэжэшье тэмдэглэгдэнхэй. Ерээдүйн гайхамшагта туйлалтые харуулһан энэ дэбтэрэй хуудаһа ирабабди. Аха дүү социалис оронуудай экономикые хүгжөөхэ талаар СССР тэдэнтэй тон үргэн харилсаа холбоо байгуулһан байна. Болгарида 600 мянган киловатт хүсэтэй «Марица-Восток-II» гэдэг ТЭЦ ашаглалгада оруулагдаха. СССР энэ станцида, мүн баригдажа эхилхэ иимэ хоёр ТЭЦ-дэ тухеэрэлгэнүүдые үгэхэ юм. Тэрээнһээ гадна, манай орон Болгариин хэдэ хэдэн заводуудые барихадань туһа үзүүлхэ байна. Венгридэ нефть болбосоруулдаг завод баригдажа эхилээ, үргэлжэ ханатай гэрнүүдые бодхохо 5 завод байгуулагдаха юм. ГДР-тэ, ДРВ-дэ, КНДР-тэ, Кубада электростанцинууд болон янза бүриин заводууд байгуулагдаха. Румыниин Галац хотодо металлургическа завод ашаглалгада оруулагдаха. Тэрэ заводто прокатна тухеэрэлгэ эльгээхэбди. «Бухарест—Юг» гэдэг ТЭЦ үргэдхэгдэхэ юм. Югослави Румыни хоёр Дунай мүрэн дээрэ «Түмэр хаалга» гэһэн гидроэнергетическэ хэдэ хэдэн станцинуудые бариха түсэбтэй. СССР энэшье барилгада туһа хүргэхэ. Югославида үшөө хэдэн ТЭЦ-үүд баригдаха. Өөрынгөө ээлжээндэ СССР аха дүү оронуудһаа бэлэн хубсаһа, гутал, далайн онгосонуудые, машина болон бүхэли заводуудые абаха байна. Жэшээнь, Польшо манда цементнэ заводуудые эльгээхэ, ГДР болон ЧССР химическэ предприятинуудтамнай шухала хэрэгсэл үгэхэ, Венгри люминесцентнэ лампа болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ тухеэрэлгэ эльгээхэ юм.

— Бидэнэр энэ шэнэ табан жэл соо социалис оронуудтай хани харилсаата ямар ябуулга хэхэ байһанаа хараба гээшэбди,—гээд нүхэр Архипов хөөрөөгөө түгэсхэбэ.—Зүгөөр энэмнай зүбшэгдэхэ ёһотой проект ха юм даа. Габашье түс проектын зүбшэгдэжэ, баталагдаха байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

(АПН).

БААТАР ХҮНҮҮДЭЙ ГАБЬЯА МҮНХЭ

ТҮНХЭНЭЙ ҺУРГУУЛИНУУДТА

ТҮНХЭНЭЙ хүн зоч нютагайнгаа хүбүүн, алдарта мэргэн буудагша, Советскэ Союзай Герой Жамбал Ешеевич Тулаевай нэрээр омогорходог, сэдьхэл зүрхэндөө хододоо һанажа ябадаг, тэрэнэй нэрэ алдарые мүнхэлхые оролдодог.

Түнхэнэй дунда һургуулиин музей соо Тулаевай олон фото, портредые харан зогсонобди. Тэрэ нютагайнгаа хүнүүдтэй, дайнай үедэ алба хэжэ, гитлеровецүүдые хюдажа ябаһан частиингаа залуу солдадуудтай хамта байна...

Тэрэ үедэ гараһан фронтовой газетэнүүдэй статьянуудые ехэтэ һонирхон, мүр бүхэниинь орхингүй уншабабди. «Хайшан гэжэ иимэ олон фашистые хюдажа шадаабши гэжэ намһаа ехэ асуудаг... Би арбан хоёртойһоо агнажа эхилһэн хүм. Ангуушанай ажал хүнгэн бэшэшье һаа, аргагүй һонин, мэргэн болгодог ажал. Тайгада агнажа ябахашни оһолтой юм... Теэд дайсанай хойноһоо агнаха үшөө хүндэ, бүришье оһолтой. Фашистые алаа һаа, хэн нэгэнэй ами наһые абарааб, хэн нэгэнэй гэр бүлые аюулай аманһаа аршалааб, илалтын үдэрые ойртуулааб гэжэ ойлгожо, баярлажа ябахаш» гэжэ тэндээ Жамбал Тулаев бэшэһэн байна.

Мүнөө Түнхэнэй эдир пионернүүд Геройн дурасхаалые нангинаар сахинад.

ҺУРГУУЛИДА олоороо ерэдэг бэшэгүүд соо нэгэтэ Одессын областиин Удобное тосхонһоо эльгээгдэһэн бэшэг байба. Энээниие багша В. А. Сыроватко бэшэһэн. Украиные дайсанһаа сүлөөлхэдөө, ами наһаа алдаһан офицер Петр Романович Стрелков тухай мэдэхэ юумэеэ хөөрэжэ, бэшэжэ эльгыт гэжэ тэрэ гуйһан юм.

Мүнөө манай Еловко тосхондо ажаһуудаг П. Р. Стрелковой түрэлхид сэрэгшын дайнай урдахи ажабайдал, һуралсал тухайнь һурагшадта хөөрэжэ, тэрэнэй дүрэ зурагые һургуулиинь музейдэ Украинаһаа бэшэһэн багшада эльгэхыень бэлэглээ.

Пионернүүд Петр Романович тухай тон хэрэгтэй олон материалнуудые оложо, А. В. Сыроваткода эльгээбэ. Хэдэн сагай үнгэрхэдэ, тэндэһээ тэрэ бэшэгэйнь харюу, Старое Казачье тосхон шадар аха дүүгэй ёһо заншалаар хүдөөлэгдэһэн сэрэгшэдэй мүнхэ дурасхаалай хүшөөгэй зураг ерээ. Тэрэнь мүнөө музей соо нягта наринаар хадагалагдажа байнхай.

Тиигэжэ манай түнхэчөөрхин, холын Украинын хүнүүд Эхэ ороноо хамгаалжа, ами наһаа үтэһэн совет сэрэгэй офицер П. Р. Стрелков тухай ойлгожо абаа.

Түнхэнэй сэрэгшэд хэдэ хэдэн фронтнуудаар дайлалдаа. Тэдэнэй олониинь фашизмын уурхай Берлин хүрэжэ дайгаа дараад, түрэл нютагаа бусаа. Мүнөөшье тэдэнэр амгалан тайбанай үедэ ажал хэрэгээрээ түрэл дайдаяа баяжуулха, һалбаруулхын түлөө оролдосотойгоор ажаллана.

Һургуулиинхид дайнай халуун гал соо унаһан, мэндэ бусажа ерэһэншье сэрэгшэдээ хүндэлжэ, тэдэнэй алдар габьяае гэршэлһэн музей соогоо «Дайшалхы замай булан» нээнхэй.

ТҮҮХЭ домогто хүн гэһэн алдарта партизануудай командир Нестор Александрович Каландаришвилиин дурасхаалда зорюулагдаһан, гоё һайханаар зохёоһон стенд харанабди.

Тэрээн тухай материалнуудые суглуулхада, Нестор Александровичай басаган Нина Несторовна Каландаришвили, Каменск городой һургуулинуудай нэгэнэй пионернүүд, Совет Армиин түб музей тон ехэ туһа хүргөө.

Зураг дээрэ үндэр томо, эрэлхэг шарайтай, ута һахалтай хүниие харанабди. Үшөө зураг, тэрээн дээрэ Н. А. Каландаришвили гэр бүлэтэйгөө һууна. Нүгөөдэдэнь—отрядайнгаа дунда.

Ханада хадаатай карта дээрэ Сибириин ута харгынуудаар. Совет засагай түлөө Каландаришвилиин тэмсэн гараһан зам харуулагдана.

Ерэхэ зун Түнхэнэй пионернүүдтэ Нина Несторовна Каландаришвили айлшалжа ерэхэб, абынгаа түүхэ домог тухай хөөрэжэ үгэхэб, мүн танай музейтэй танилсажа, һайн хэрэгтэтнай туһалхые оролдохоб гэжэ бэшэнэ.

ЭДИРШҮҮЛ эдэ бүгэдые шудалхынгаа хажуугаар, тосхонойнгоо түүхэ шудалнад. Революциин урда тээ Түнхэн тосхон Эрхүүгэй губерниидэ мэдэлтэй байгаа. Эндэхи һургуулиин анхан нээгдэһэн үдэр, жэлые мэдэхын тула Эрхүү болон бэшэшье хото городуудта үхибүүд бэшэгүүдые эльгээһэн юм. Теэд хаанаһаашье гэрэчиие тайлбарилһан харюу абтаагүй байба.

Үни удаан бэдэрһэнэй һүүлдэ Ленинградай гүрэнэй музейһээ 1816 ондо Түнхэн сэлэндэ түрүүшын приходско училищи нээгдэһэниие гэршэлһэн документын фото-буулгабари ерээ. Тиигэжэ энэ жэлэй октябрь һарада Түнхэнэй дунда һургуулиин 150 жэлэй ой гүйсэжэ, манай аймагта үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ байна.

ҮНГЭРҺЭН зуун жэлэй 70—80-аад онуудта манай нютагта таби гаран Россин түрүү хүнүүд сүлэлгэндэ байһан гэжэ тодорхойлогдоод, тэдэнэй ажабайдалые шудалхаар хараалагдана. Сүлэлгэдэ байһан хүнүүдэй нэгэнэйнь үмдэжэ ябаһан малгайнь нютагай зонһоо олдоо.

Эндэ бидэ Түнхэнэй дунда һургуулиин музейдэ суглуулагдаһан һонирхолтой юумэнэй бага тэдыень хөөрэбэбди. Музей байгаалиин таһагтай, тэндэнь олон тоото экспонадууд бии. Музейн хүдэлмэри, эдиршүүлэй түүхэ шэнжэлэлгые багшанар Екатерина Ивановна Кривопускова, Валентина Николаевна Лескова хүгэлбэрилнэд.

ТООРЫН дунда һургуулида пионернүүдэй сбор боложо байба. Тиихэдэ хэншьеб иигэжэ дурадхаба:

— Ондоо городуудай, республиканууд үхибүүдэй ажабайдалтай танилсахада ямар бэ? Ондоошье гүрэнүүдэй багашуултай бэшэлсэе.

Үхибүүд энээниие халуунаар дэмжээ. Тиигэжэ һурагшад өөһэдынгөө интернациональна нүхэсэлэй клуб нээгээ. Тэрэнь монгол арадай алдарта хүбүүн Сүхэ Баатарай нэрээр нэрлэгдэжэ, Багашуул ехэ оролдосотойгоор ажаллажа эхилээ.

Энэ клубта бэшэг андалдаа абалгын, филателиин, чумиматекын таһагууд бии. Мүнөө тэрэнэй хүдэлмэридэ 60 пионернүүд хабаадалсана. Монголой Арадай Республикын, мүн бүхы союзна республиканудай үхибүүдээр бэшэгүүдые абалсана.

Мэдээжэ революционер, коммунис партиин үнинэй гэшүүн Е. Д. Стасоваһаа абаһан бэшэгүүдынь һонирхолтой. Мүн замбуулинда харгы зам гарган ниидэһэн космонавт бүхэнтэй бэшэлсэнэд.

Клубай гэшүүд уран һайханай кружок байгуулжа, фермэнүүд болон тосхонуудта концертнүүдые харуулаад, һаяар аймагай уран һайханай харалганда урматай гоёор дуу дуулажа, хатар түйсэдхэжэ зониие баясуулаа.

Энэ һургуулиинхид мүн В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ музейтэй юм. Тэндэнь мэдээжэ уран зураашадай зурагууд яһала олоор суглуулагдажа, гоёор шэмэглэгдэнхэй. Һургуулиинхидта Москва, Ленинград, Киев хотонуудай музейнүүд туһална.

Һургуулида «Нүхэсэл» гэжэ ханын газетэ гаргагдана. Клубай хүдэлмэридэ эдиршүүл Гэля Кириллова, Соня Янданова, Соня Марактаева болон бусад тон эдэбхитэйгээр оролсоно.

Ж. ХАЛУДОРОВ
Б. МАШКИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. И. Кривопускова Н. А. Каландаришвилиин дайшалхы зам тухай һурагшадтаа хөөрэжэ байна.

ХИЛЫН СААНАҺААА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Совет-Японой экономическа зүблөөн

ТОКИО, мартын 23. (ТАСС). Худалдаа наймаанай харилсаа холбоондо хабаатай Совет-Японой ба Япон-Соведэй комитедүүдэй түрүүшынь хамтын зүблөөн Токио хотодо мартын 14-һөө 23 хүрэтэр болоод, мүнөөдэр тараба.

Хамтын коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Япон-Соведэй экономическа харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ туһалха асуудалнуудаар энэ зүблөөн дээрэ һанал бодолоо үргэнөөр, сэхэ руунь хэлсэһэн, хоёр ороной хоорондын үгэеэ ойлголсолгые, хани харилсаае бэхижүүлхэ талаар һайн үрэ дүн түйлагдаһан байна.

Суэцэй шэнэ предприятинууд

КАИР. (ТАСС). Промышленна шэнэ предприятинуудые—нефть бүйлүүлэн болбосоруулдаг заводые, түрхидэг тоһоной заводые, тэрэшэлэн 100 мянган киловатт хүсэтэй Суэцэй ТЭЦ-ые тусхайлан нээлгын ёһолол Суэцтэ болобо. Һүүлшынь хоёр промышленна предприятиин барилга Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар бүтээгдэһэн байна.

Түрхихэ тоһоной завод жэл бүри 60—70 мянган тонно материал бүйлүүлан гаргаха юм. Энэнь ороной дотоодын эрилтэ хэрэглэмжые бүрин хангаха байха. Заводой барилгын хэгдэхэ үеэр мэргэжэлтэй шадамар египет хүдэлмэришэд бэлдэгдээ.

Ташкентын деклараци ООН-ой бүридхэлдэ абтаба

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. (ТАСС). Ташкентын Деклараци Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин бүридхэлдэ абаха ёһолол үсэгэлдэр эмхидхэгдээ. Индиһээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ. Партасаратхи Декларациин эсэлэн баталагдаһан копинуудые ООН-ой генеральна секретарь У Танда барюулба. Энэ ёһололдо ООН-ой дэргэдэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшын орлогшо Е. Н. Макеев, Пакистанай этигэмжэтэ Ахмед Али гэгшэд хабаадаа.

Тус Декларацитай зохилдуулан, Инди ба Пакистан арсалдаатай асуудалнуудые шиидхэхэдээ, хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абанхай юм. Хоёр ороной түлөөлэгшэдэй Ташкентдэ хэһэн хэлсээн Инди болон Пакистанай хоорондын хилэ дээрэхи хёморооее зайсуулха хэрэгтэ туһа хүргөө.

Беннет гэгшые ондоо тээшэнь абаашаба

ВАШИНГТОН, мартын 22. (ТАСС). Америкэһээ Доминиканска Республикада байдаг элшэн сайд Беннет Португалида элшэн сайд байхаар томилогдоо гээд Сагаан байшан соносхоо.

Доминиканска Республикада нёдондо хабар Америкын сэрэгэй интервенциие эмхидхэһэн гол хүнүүдэй нэгэниинь Беннет байһан юм. Тэрэнэй эрилтээр США хори мянга гаран хүнһөө бүридэһэн өөрынгөө сэрэгүүдые эндэ буулгаа, энэ хүсэн хэрэглэгдэжэ, арадай хүдэлөөн дарагдаһан байгаа.

Американ сэрэгүүд Доминиканска Республикада мүнөөшье хүрэтэрөө үлэнхэй, тиигээд ёһотойл эзэмдэгшэд шэнгеэр аашалалдажа байһаг. Харин Беннет гэгшын нэрэ хүнэй хухарһан дээрэһээ ондоо тээшэнь абаашаха гэжэ шиидхэһэн байна бшуу.

ВЕЛИКОБРИТАНИИН КОММУНИС ПАРТИИН ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГА

ЛОНДОН. (ТАСС). Англидахи һунгуулиин кампани шиидхэхы шатадаа оронхой. Кандидадуудые бүридхэлдэ абалга дүүрээ. Эдэнэй һунгагдаха түү, али үгынь мартын 31-дэ дуугаа үгэлгөөр шиидхэгдэхэ юм.

57 округто өөһэдынгөө кандидадуудые дэбжүүлһэн Англиин коммунистнууд (1964 оной һунгалтын үедэ компарти 36 кандидадые дэбжүүлһэн юм) мүнөө ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Коммунистнууд болото хубилалтануудые хэхээр хараалһан программатай, орон дотоодхи политическэ гансахан парти болоно гэжэ Великобританиин компартиин генеральна секретарь Джон Голлан мэдүүлбэ.

Дотоодын политикын талаар бидэнэй баримталдаг хараа бодол гэбэл, үргэн улад зоной салин хүлһэ дээшэлүүлхын, байдал һуудал һайжаруулхын, профсоюзна сүлөө хамгаалхын, демократи хүгжөөхын түлөө тэмсэл болоно. Промышленнигуудай, мүнгэн һангай баяшуулай засагые хизаарлажа, Англиин экономикые болото дээрэнь шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэмсэнэбди гэжэ Голлан тэмдэглэбэ.

Гадаадын политикын талаар абабал, Вьетнамда эсэргүү США-гай дайе Англиин зүгһөө дэмжэдэг ябадал болюулха, эб найрамдал хамгаалха зорилготой политика бэелүүлхэ эрилтэ табинабди.

Компартиин кандидадууд өөрынгөө программые олон миллион англичанинуудта хүргэхэ гэжэ оролдон, ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна гэжэ Голлан тэмдэглэнэ.

ЭКАДВ-гэй XXII сесси

ДЕЛИ, мартын 22. (ТАСС). Азиин болон Алас-Дурна зүгэй талаар ООН-ой экономическа комиссиин (ЭКАДВ) XXII сесси мүнөөдэр Делидэ нээгдээ. 40 шахуу ороной (27 гэл хабаадагшад, үлэгшэнь ажаглагшад) болон уласхоорондын олон организацинуудай түлөөлэгшэд сессидэ хабаадана.

Азиин экономическа байдалай, ЭКАДВ-дэ орோдог оронуудтахи түсэблэлгын асуудалнуудые, худалдаа наймаа, хүдөө ажахы болон транспортые хүгжөөлгэтэй холбоотой, мүн Меконг мүрэнэй адагые хүгжөөлгын, экономическа хүгжэлтын болон түсэблэлгын азиатска институт, хүгжэлтын азиатска банк байгуулха асуудалнуудые сесси хаража үзэхэ.

Индиин премьер-министр Индира Ганди сессиие нээлгэ дээрэ үгэ хэлээ.

Индира Ганди ЭКАДВ-гэй сесси дээрэ үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин премьер-министр Индира Ганди Азиин, Алас-Дурна зүгэй оронуудта хабаатай ООН-ой экономическа комиссиин (ЭКАДВ) XXII сессиие нээхэ зуураа, Азиин арадуудта, тусхайлан хэлэбэл, өнадхэг арадта тохёолдоһон олон тоото бэрхэшээлнүүдые дурдан тэмдэглэбэ.

Мүнөө жэл ган гасуурай болоһонһоо уламжалан эдеэ хоолой талаар Индидэ тон хүндэ байдал тохёолдоо. Гэхэ зуура бэеэ дааһан байдалтай болохын урда тээхидэл адляар үлэсхэлэнһөө ухэхэ ябадал Индидэ мүнөө ушарнагүй. Энэмнай ороноо түсэбэй ёһоор хүгжөөдэг болоһоной аша үрэ мүн гэжэ Ганди онсолон тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ шухала тухай дурдаха зуураа, гансал хүдөө ажахые хүгжөөлгын талаар түйлагдаһан амжалта үгытэй ядуу байдалһаа ороноо зайсуулжа шадахагүй. Энэнэй тула юу хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, промышленностьяа хүгжөөхэ шухала байна. Энэ талаар Инди һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн амжалта түйлаа. Жэшээлэн хэлэбэл, булад хайлуулгын, машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгын, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргалгын талаар горитой амжалтанууд түйлагдаа гэжэ Индира Ганди онсолон тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН БАҺАЛ БУРУУШААГАА

ВАШИНГТОН, мартын 23. ТАСС-ай корр. В. Петрусенко иигэжэ дамжуулба:

Президент Джонсон Франциин президент де Голлиин мартын 7-ной бэшэгтэ дэлгэрэнгы харюу үгэжэ эльгээбэ. Эндэхи шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор, де Голлиин бэшэг НАТО-гой түүхэдэхи эгээн ехэ зүришэлдөө үүсхэбэ. «Нью-Йорк Таймс» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, НАТО-гой нэгэдхэмэл штабуудһаа бүхы офицернүүдээ бусааха, хөрбээ ... командованида мэдэлээ үгэхэ дурагүй байгаа һаань—гадаадын бүхы штабууд, сэрэгүүд ба баазануудые Франциин газар дээрэһээ гаргаха һанаашалгын Франциин зүгһөө хэгдэжэ байһан тухайда де Голль өөрынгөө бэшэг дотор дурдан һануулһан байна.

НАТО-гой гэшүүдэй «сэрэгэй нэгэдэл ба үгээ ойлголсолго» түйлаха шухала тухай де Голльдо США-гай правительствын үгэһэн шэнэ харюу дотор дахинаа хэлэгдэнэ. США-гай правительство Атлантическа бүлэглэлэй мүнөөнэй сэрэгэй байгууламжые зандань үлөөхэ гэжэ оролдоно. Юундэб гэхэдэ, «Нью-Йорк Таймс» бэшэһэнэй ёһоор, тэрэ байгууламжань «энэ нүхэсэлэй юрэнхы стратеги дурадхан зохилхо эрхэ американска гүрэнэй ба сэрэгэй ажал ябуулагшадта олгоно». Вашингтондо байдаг Франциин элшэн сайдта США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Болл гэгшын үсэгэлдэр барюулһан американска президентын бэшэг дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: сэрэгэй нэгэдэл политическэ нэгэдэл шэнги тон шухала байна.

Францида байһан американска сэрэгүүдые ондоо тээшэнь абаашаха түсэбүүд Пентагондо яаралтайгаар зохёогдожо байнхай. Хэблэлой мэдээсэлнүүдһээ харахада, пентагонойхид өөрынгөө сэрэгүүдэй олонхиие Франциһаа Англи худар абаашаха һанаатай ха. Тиихэтээ хамта Вашингтоной стратегүүд НАТО-гой гурбан гүрэнэй—США-тай, Англиин ба ФРГ-гэй «директорат» байгуулха түсэб нюусаар зүбшэн хэлсэжэ байнхай юм ха. Иимэшүү «директорат» байгуулха проект эдэбхитэйгээр зүбшөн хэлсэгдэнэ гэжэ «Ньюсуик» журнал һүүлшынгээ номертэ бэшэнэ, теэд американска тушаалтад тиимэ юумэ болоогүй гэжэ арсадаг байна.

Америкын космонавтнууд Хьюстон ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. (ТАСС). «Джеминай-8» онгосоор ниидэжэ ябахадаа болзорһоо урид бууха баатай болоһон американ космонавтнууд Н. Армстронг, Д. Скотт Хьюстондохи (Техас штат) хиналтын ракетнэ центртэ үсэгэлдэр ерээ. Космонавтнууд гэр бүлынхидтэеэ уулзаа. Ойро зуура амарһанайнгаа һүүлээр Армстронг Скотт хоёр ниидэлгын үедэ суглуулһан мэдээнүүдээ сэгсэлэн тайлбарилгые түгэсхэхэ байна. Ниидэлгэ тухай космонавтнууд Хьюстондо элидхэлнүүдые хэхэ. Армстронг Скотт хоёрой элидхэлнүүд ехэ удха шанартай гэжэ тоологдоно. Элидхэлнүүд халаа «Джеминай» түхэлэй онгосонуудаар хэхээр хараалагдажа байһан программануудай «шэглэлшье» хубилагдажа магад гээд ЮПИ агентство тэмдэглэнэ.

Мартын 26-да космонавтнууд пресс-конференци үнгэргэхэ.

Эб найрамдалай тала баригшад зэһэнхэй

НЬЮ-ЙОРК, мартын 23. (ТАСС). Мартын 25, 26-да ороной томо ба жэжэ 100 городуудаар амгалан байдалай түлөө жагсаалнууд, дабшалганууды үнгэргэхэ һүүлшын бэлэдхэл США-да хэгдэжэ байна.

Вьетнамдахи дайе болюулхын түлөө тэмсэдэг, демонстрацинуудые залан ударидадаг национальна комитедэй тухайламжын ёһоор, энэнь «амгалан байдалай түлөө тэмсэлэй талаар США-гай түүхэдэхи эгээн үргэн ехэ компани» болохо байна. Вьетнамдахи хархис муухай дайе болюулха гол уряатайгаар үнгэргэгдэхэнь.

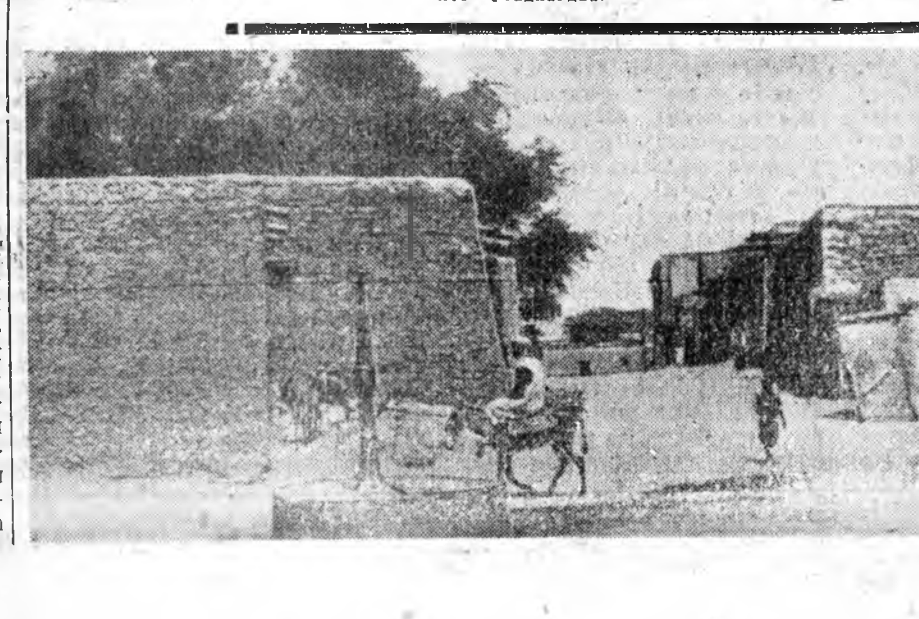
Нью-Йорк хотодо мартын 26-най үдэр олоной дабшалта ба митинг хэхээр бэлдэжэ байгаа эб найрамдалай тала баригшадай эмхинүүдэй бүлэг иимэ уряануудые табиха гэжэ шиидхээ:

«Вьетнамые бомбодохоёо болигты»; «Солдадуудые гэртэнь бусаагты»; «Вьетнам вьетнамецүүдэй аша туһада»; «Сүлөөрэлгын национальна фронттой хэлсээнүүдые хэхын түлөө»; «Арад зондо дайн байлдаа тохёолдуулха бэшэ, харин үгытэй ядуу байдал үгы хэхын түлөө тэмсэхэ».

Патриодууд аэродромые добтолбо

ХАНОЙ, мартын 23. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин подразделенинууд Бариа провинцидахи Америкын аэродромые, туһамаршадай сэрэгүүдэй сэрэгэй һургуулиие мартын 12-то добтолоо гээд ВИА агентство дамжуулна.

Ойро зуура болоһон тулалдаанай үедэ 220 америкын солдат, тэрэ тоодо полковник, туһамаршадай армиин 100 гаран солдат алуулһан, шархатаһан байна. Тэрэшэлэн хэдэн самолёт усадхагдаа.

МАЛИИН РЕСПУБЛИКА. Тимбукту хото 11-дэхи зуун жэлэй үедэ, Сахарын сүл талаар олон тоото жэн хамбынуудай ябадаг замай бэлшэр дээрэ тогтоогдоһон байгаа. «Сахарын үүдэн» гэжэ нэрлэгдэһэн эртэ урдын нэрэ мүнөөшье хэрэглэгдэдэг байһаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үйлсын худаг. Республикын правительство уһанай дутагдалые зайсуулха гэжэ оролдон, 1960 онһоо хойшо Тимбукту хотын үйлсэнүүдтэ 58 худаг малтаһан байна.

ЧТК-гай—ТАСС-ай фото.

УХААМСАР БЭРХЭ ХҮБҮҮД

Улаан-Үдын механико-технологическа техникумдэ һуралсагшад сүлөөтэй сагтаа ухаалан зохёолго, уралан нарижуулгада һаналаа хандуулжа, энэ тэрэ юумые зохёожо һурадаг заншалтай. Һурагшад И. Шестаков В. Гайнулин хоёр һурагшадай дунда шалгалта хэхэ тусхай машина зохёоһон байна. Тэрэнь 25—30 минутын турша һурагшаһаа али нэгэ предмэдээр асуудал һуража, сэгналтэ табидаг юм.

Һаяхан Эрхүү хотодо нээгдэһэн ухаалан зохёогшодой выставкэдэ харуулагдаһан эдэнэрэй ухаалан бүтээһэн машина жюриин комиссяар үндэрөөр сэгнэгдээ. Эдэнэрэй машина хоёрдохи мүнгэн шангаар, авторнуудынь «Эрхим ухаалан зохёогшод» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техникумэй эрхим ухаалан зохёогшод И. Шестаков, В. Гайнулин гэгшэд харуулагдана.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ЗАХЫН БАГАХАН ТОСХОНДО

Хадын хормойдо, горхоной эрье шадар хэдэхэн гэр тобойлдоно. Энэ халаа түмэр замай Селенгинскэ разъезд, Прибайкалиин аймагай эгээн захын тосхон. Түмэр зам шадар байһан нэгэ гэртэ бригадир ажаһуудаг.

— Хэд гээшэбта?—гээд бригадирай һамган Зоя Афанасьевна асууна. Газетын корреспондентнэр халаа хамаг юумэндэ һонирхохо ёһотой гэһэншүү. Олон асуудалшье хэрэггүй байгаа.

— Иимэл зайдуу газарта һуудагбди. Хэн иишэ ерэхэ дурагүйб, тэдэнэр эндэ тогтохогүй байха,—гэнэ тэрэ эхэнэр.

Зоя Афанасьевна столойнгоо хажуугаар бүмбэрнэ. Хүдэлмэриин үдэр дүүрээд байгаа ха юм. Энэ тосхондо арбан айл ажаһууна. Ехэшүүлынь түмэр замда хүдэлдэг, хүүгэдынь һуралсадаг. Гансахан Григорий Штыкинэй бүлэ тракт харгын хүдэлмэришэд.

— Эндэхи байгаалимнай тусгаар һайхан гээшэ. Габэшье үзэсхэлэниие һонирхохо хабамнай болодоггүй. Зундаа жэмэс, һархяаг түүхэ саг олдодоггүй,—гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр хөөрэнэ.

Түмэр замшадай ажал хүдэлмэри поезднуудай ябаха расписанитай холбоотой байһан дээрэһээ сүлөөгүй байдаг. Үнэхөөрөөшье тиимэ байгаа ёһотой.

Тэндээ нэгэ магазинтай. Тэрэнь гэрэйнь арадахана. Магазинай нийтын наймаалагшань Зоя Афанасьевна өөрөө юм. Энэ тосхондо ажаһуугшад хамаг юумээр дутамаггүй, хангалга һайнтай байдаг. Тиимэһээ аймагайнгаа, республикынгаа, оронойнгоо түбһөө холо һуудагаараа таһараагүй. Айл бүхэниинь радиотой, газетэ абадаг. Һаяар хамтаараа телевизор харадаг болохонь.

— Тосхоноймнай хүдэлмэришэд бултал зам заһагшад,—гэжэ түмэр замшадай бригадир Филипп Петрович Тимчук хөөрэнэ. Тэдэнэр зам заһадаг, сэбэрлэдэг. «Управленимнай дамжуулгын Улаан тугта хүртэхын түлөө тэмсэнэ. Тиихэдэ бидэнэр тэрэ тугые партиин съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр абаха гэжэ шиидээбди» гээд хэлэнэ.

Прибайкалиин эгээн захын зайдуу таһархай холын бишыхан тосхондо һуудаг үсөөхэн айлнууд хэнһээшье дутуугүй, хүхюу сэдьхэлтэйгээр, хүдэлмэриин халуун амжалтаар баларуулан ажаһууна. Эндэхи ажалша бэрхэ хүнүүд юм.

В. ТОЛСТИХИН.

МАГТААЛТАЙНУУД

Һайнаар бэлдэгдэһэн эдеэн шадамар бэрхэ поварнуудһаа дулдыдадаг. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэрэй столовын хүдэлмэрилэгшэд амтатай һайн эдеэ бэлдэдэгээрээ хэзээ бүхэндө айлшад олонтой байдаг. Тиимэһээ үйлэдбэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэнэ.

Столовын үйлэдбэриие даагша Н. В. Юшинагай хүтэлбэреэр эдеэ бэлдэгшэд У. А. Наймушина, В. Н. Видченко, В. А. Хропова, Т. А. Захарова гэгшэд хоншуухан үнэртэй амтатайхан эдеэ бэлдэнэ. Элбэг гартанай бэлдэһэн эдеэн үег үлтэйшье байдаг ха юм.

Столовын һанамжа дурадхалай дэбтэр хараа һаатнай магтаалһаа ондоо юумэн олдохогүй. «Бидэ студентнэр столовынгоо хүдэлмэрилэгшэдэй амтатай һайн эдеэ хоол бэлдхэдэг байһанайнь түлөө баясхалан хүргэнэбди» гэжэ бүлэг студентнэр тэрэ дэбтэр дээрэ бэшэнэ.

Гансахан 1965 он соо столовын коллектив хори шахуу баясхаланда хүртөө. Тэрэшэлэн столовонуудай трестын хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэртэ баяр баясхалан хүргэһэн, шан барюулһан байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Х... шодой эгээл харюусалгатай ...һа» гэһэн түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXIII съездые угтуулан» гэһэн рубрика доро материалнууд. «Малай үбэлжэлгэ—мүнөөнэй шухалын шухала хүдэлмэри» гэһэн рубрика доро Г. Субботин... корреспонденци. ТАСС-ай һонин...

Хоёрдохи хуудаһанда: «П...тиин түсэб—арадай түсэб» гэһэн гаршаг доро ажалшадай бэшэгүүд толилогдоно.

Гурбадахи хуудаһанда: «Б...лектив юунһээ эхилдэг бэ?» гэһэн А. Куклинай корреспонденци. «Фельетонистын үгэ» гэһэн рубрика доро Л. Дмитриевагай корреспонденци. «Мэргэжэлтэ... хон, үе саг» гэһэн рубрика доро Б. Шифринагай корреспонденци. Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ...зохёолшо Михаил Степановай ...нэ романһаа бүлэг. «Улаан-Үдэ 300 жэлэй ойдо» гэһэн рубрика доро «Түүхын хуудаһанууд» гэһэн А. Куртигай материал ...нютагай һонин. Соносхол...

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-..., отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01494. Зак. № 176.